

"Praegu välispoliitikat õpitakse ja õpetatakse, omal ajal oli selleks üks väheseid kohti rahvusvaheliste suhete ring," ütles ringi vilistlaskogu liige Rein Toomla (paremal). Vasakul ringi liige Karmo Tüür.

VARJE SOOTAK

Rahvusvaheliste suhete ring saab 40

Karmo Tüür
RSRi liige

Oma neljakümnendat aastapäeva tähistab üks tõsiselt omanäoline üliõpilasorganisatsioon – rahvusvaheliste suhete ring.

Miks ta nii omanäoline on? Aga sel lihtsal põhjusel, et suur osa praegu tegutsevatest tudengiühendustest peab oma asutamisaajaks juba 19. sajandi lõppu. Nende kõrval eksisteerib rida algatusi, millele pandi algus kümnekond aastat tagasi, taasiseseisvumise järgses tuhinas.

Rahvusvaheliste suhete ring aga asutati 1963. aastal ning erandlikult (võrreldes enamiku toonaste algatustega) tegutseb edasi tänapäevalgi. Loomulikult on ka selle organisatsiooni tegemistes olnud mõõnaperioode, kuid viimase paari aasta jooksul on tõsiselt hoogu kogunud ja nüüd toimuvad RSRi korraldatud avalikud üritused üpriski sageli, siseringi ettevõtmistest rääkimata.

Asutamise aegu oli RSR üks väga vähestest kohtadest (kui mitte ainuke), mille raames pääses legaalselt ligi välispoliitilise infole. Muidugi mitte kõigele ja mitte vabalt, kuid toonases õhustikus oli see vähenegi kui sõõm pisut värskemat õhku. Kui siia juurde lisada mitte-nii-legaalselt hangitud lisateave (kõikvõimalikud "hääled"), siis said rahvusvaheliste suhete huvilised kätte piisavalt mater-

jale, et siseringi aruteludes arendada kriitilist diskussiooni.

Laiema avalikkuse jaoks korraldati aga üritusi, kus (tihti läbi tugeva huumori- ja satiiriprisma) räägiti paratamatult tunduvalt lojaalsemat juttu. RSRi aktiivsemad liikmed olid kaasatud ka laiemasse, toona nii populaarsesse "rahvavalgustuslikku tegevusse" ehk siis pidasid ühingu "Teadus" lektoritena loenguid rahvusvahelisest olukorrast.

Uued tegevusvormid

Tänapäeval on muutunud nii olustik kui ka sellest paratamatult tegevusvormid. Info külluslikkuse ja suhteliselt vaba juurdepääsu tingimustes ei ole RSRi tegevuse sisuks enam muidugi mitte lihtsalt teabe hankimine, kuivõrd selle mõtestamine. Siseringi üritustel toimuvad nii ringi liikmete kui ka välisekspertide ettekanded ning välispoliitilised arutelud.

Laiema auditoriumi jaoks korraldatakse avalikke debatte rahvusvaheliste suhete ning välispoliitika teemadel. Nii näiteks on sel õppeaastal suurimaks publikumagnetiks olnud valimiseelne debatt välisministri kandidaatide vahel. Tavapärast poliitiliselt passiivseks peetud tudengikond ummistas ülikooli raamatukogu suure saali servast servani. Viimastest üritustest tasub vahest mainida Venemaa Föderatsiooni suursaadiku Konstantin Provalovi esinemist ning lehe ilmumise

RSRI ON JUHTINUD JA JUHENDANUD

Ringi presidente: Hardo

Aasmäe, Toomas Alatalu, Jaak Kaarma, Viktor Kaasik, Tõnu Kõrda, Tõnu Laak, Veiko Lõhmus, Toomas Leito, Alar Maarend, Raul Mälk, Heiko Pääbo, Rein Ruutsoo, Jaan Sootak, Taavi Toom, Rein Toomla, Ain Tähiste, Tõnis Varjas, Kalev Vilgats, Mati Uesson jt.

Ringi juhendajaid: Kaido Jaanson, Eero Loone, Rein Toomla jt.

ajaks juba toimunud debatti "Eesti välispoliitika: ideaal vs tegelikkus".

Rahvusvaheliste suhete ringi neljakümnenda aastapäeva tähistamiseks avaldatakse RSRi vilistlaste mälestuste kogumik. Need on tõeliselt värvikad kilud ülikooli ja üliõpilasorganisatsioonide ajaloost.

Seoses sellega soovime edastada üleskutse: kui kellelegi on käes RSRi ajalooga seotud materjale (eriti tänuväärseid oleksime fotode eest), siis võtke meiega ühendust kas läbi politoloogia osakonna, mille juures RSR täna tegutseb, või meilitsi politoloogia@ut.ee.

Aastapäeva tähistatakse meeleoluka koosviibimisega 30. aprillil RSRi omaaegses kooskäämiskohas – ülikooli vanas kohvikus. RSRi vilistlased, võtke ühendust!

• RSR • RSR • RSR •

Hiina kõrgharidus täna ja homme

Kalev Vilgats
jätkab RSR-i leheküljel
alustatud artiklit

Tudengiks saamine käib Hiinas kaugelt teistmoodi kui meil. Sisseastumiseksamid sooritatakse kodus, vastavalt pinge-realet teatatakse, kes missuguses kõrgkoolis võib õppima hakata. Sealne tudeng töötab palehigis, sest eksmatrikuleerimine tähendab töötuks jäämist. Loengute küllastamine on üldiselt vaba, kuigi viimasel ajal püütakse seda rangemaks muuta. Programm on erinevalt meie omast hästi paindlik. Mustvalgel kajastuvad vaid üldised seisukohad ning selle kondikava ümber paneb õppejõud liha oma äranägemise järgi. Muidugi annab see juurde loengu huvitavust.

Korduvalt Hiinas töötanud NSV Liidu TA Filosoofia Instituudi juhtivateadur filosoofiadoktor Vladilen

Burov kinnitab, et sealsete õpikute tase ei ületa veel meie oma. Võrreldes meiega, kes me tahame uued õpikud keskmiselt kahe aastaga välja töötada, on hiinlased realistlikumad ja seadnud tähtajaks viis aastat. Õpikute reform puudutab eriti poliitökonoomiat. Muide, praegu huvitavad noori päris paljud sotsiaal-majanduslikud ja ühiskondlikud küsimused. Siiani on suuremad edusammud siiski loodusteadustes. Huvitav on, et kõrgkoolides puudub NLKP ajaloo kateeder, on aga Hiina revolutsiooni ja teadusliku sotsialismi kateedrid. Filosoofia üliõpilasi ei huvita ning sellist kateedrit nagu meil ei ole. On aga hiina filosoofia kateeder, ent õppurid huvituvad Lääne filosoofiast. Intensiivselt õpitakse võõrkeeli — inglise, jaapani, saksa, prantsuse ja vene keelt.

Tudengielu juhivad teadustlikud ringid, midagi meie ÜTU laadis. Komsomol on

tõrjutud tagaplaanile, selle organisatsiooni autoriteet on üsna kõikum.

Üliõpilane elab tagasihoidlikult. Stipp on 15—20 jüaani (100 jüaani = 17,39 rbl.) Riietus on varasematest aegadest parem, eriti neidudel. Sitsiriie ei ole enam defitsiit. Hiina intelligents, sealhulgas tudengid, ei suitseta. Sigaretidki on liiga kallid. Seevastu on üliõpilastel baarides konjak ja õlu. Viimast valmistatakse saksa tehnoloogia järgi, see on maitsev ja seda pruugitakse mõõdukalt. Kohvikutes istutakse, kuulatakse muusikat. Ülikooli kinodes on iga päev kaks tasuta seansi, rohkesti näidatakse välismaa filme. Võitlus moraali eest on tugev, pornograafia keelatud.

Hiina üliõpilane ei abiellu studiumi jooksul. Miks, pole allakirjutatud selge, aga kindlasti mängib

oma osa riiklik demograafiapoliitika.

Paljud tudengid kannavad prille. Lahendamata on veel hügieeniprobleemid, pesemisvõimalused on kesised, sageli pole kuuma vett. Tubades kipub mustus olema segi ülimoodsa kaasajaga.

Spordialadest tõuseb esile tennis. Inimeste elatustase on madal, seda teatakse ega püütagi soovitatav tegelikkuse pähe määrada. Arstiabi on tasuta, aga kvalifitseeritud.

Kõrgkoolide raamatukogud on lihtsalt öeldes tasemel, tänu sellele, et ei kehti mingeid piiranguid väliskirjanduse sisseostmisel. Meil tasub sellest unistada. Erifond on küll olemas, aga sisaldab eranditult teravalt riigivastaseid materjale. Mistahes juhtiva NSV Liidu ajalehe võib välja tellida kolme minutiga. Katsu meil «Times'i» või «Washington Post'i» tahta! Kserokoopiate tegemiseks tuleb astuda esimese ettejuhtuva masina juurde aga maksta kaunis soolast hinda valmistoodangu eest. Nii et meil on, mille pärast Hiina eakaaslast kadestada.

(Järgneb)

• RSR •

• RSR •

• RSR •

Hiina kõrgharidus täna ja homme

(Algus üle-eelmises lehes)

○ maette lood oleksid Hiina keskkoolist, lasteaiast, algkoolist ja kutsekoolist. Kel huvi ammandatud ei saanud, tasub pilki peale lüüa selle aasta «Probleemid Dalnevo Vostoka» nr. 2 ja 3. Ilmunud filoloogikandidaat N. Borovskaja artiklile «Hiina kool muutuste teel» ning silmata 12. oktoobri 1986. a. «Edasis» ilmunud intervjuud Vladilen Burpoviga.

Hiina on kavandanud suured plaanid. Aastail 1986–1990 peab kõrgkooli lõpetama 2,6 miljonit noort, mis on 70% enam kui kuueaastakul. Täiustub kõrgkooli vastuvõtt. Varem ja edaspidigi toimub see vastavalt riiklikule plaanile. Nüüd võetakse abituriente vastu ka ettevõtete ja organisatsioonide tellimusel. Oppimisvõimalus kavat-

setakse anda neilegi, kes nõus oma rahakoti peal tarkust taga nõudma. Viimaste puhul jääb töö otsinguil toeks ülikooli mõjukas soovitus.

Traditsioonilised stipendiumid kaovad. Kehtima hakkab kolm kategooriat ergutusi: neile, kes õpivad defitsiitsetes erialasid (pedagoogika, põllumajandus, metsamajandus, väikerahvaste keeled ja kultuur); neile, kes soovivad pärast lõpetamist minna tööle õpetajatena või majanduslikult rasketesse rajoonidesse ja muidugi eeskujuliku õpiedukuse eest.

Üliõpilastele, kelle perekonnad ei suuda neid õppimise ajal toetada, võimaldatakse laenu. See tuleb tasuda viie aasta jooksul pärast kõrgkooli lõpetamist. Need aga, kes lähevad tööle kaugele ääremeale või õpetajaks, vabastatakse laenu tagastamisest.

Tunduvalt laienevad kõrgkoolide õigused. Nad võivad iseseisvalt välja töötada õppeplaanid ja -programme, valida õpikuid ja õppevahendeid, teha teaduslikke uurimistöid, luua teadus- ja uurimiskomplekse ja laboratooriume. Sellega kaasneb ka finantsilise sõltumatuse suurenemine. Tohib korraldada tasulist õhtust ja kaugõpet, kasutada raha vastavalt õppeasutuse vajadustele, näiteks rahvusvaheliste sidemete laiendamiseks. Üliõpilastele võimaldatakse lahedamad suhtlemistingimused eakaaslastega välismaal.

Täiustub õppeprotsess. Auditoorse töö osakaal väheneb, tõuseb iseseisva töö ja fakultatiivsete ainete osa. Soodustatakse kõrgkooli lõpetamist eksternina, paralleelselt teise eriala õppimisega. Paika pannakse õpedistsipliinide ratsionaalsem seotatus, erilist tähelepanu pööratakse

finants-, juriidilistele ja juhtimisdistsipliinidele.

Suuresti võidavad kõrgkoolid õppejõud. Alates dotsendist antakse neile kord viie aasta kohta võimalus aasta jooksul tõsta oma kvalifikatsiooni, teha teaduslikke uurimistöid või täiendada end välismaal. Tõepoolest tundub, et hiinlaste kõrgkoolireformi edu korral võivad meie ümberkorraldused kõrgkooli õppeasutustes osutuda kahvatuks pinnavirvenduseks. Hiinlased ise on optimistlikult meelestatud. Hiina Rahvavabariik jätkab omaenda tee otsinguid.

KALEV VILGATS,
aj. II k.

OIENDUS

Oiendaksime ära ühe trükiveeris lehte sisse lipsanud. Üle-eelmises numbris oli Hiina spetsiaalsei majandustsoone käsitledes jutt Shenzhenist (mitte Shurzenist) Selguse mõttes toon ära ka ülejäanud kolm majandustsooni: Zhutai, Shantou, Xiamen.

RAUL EAMETS

Saateks

Käesolev lehekülg «TRÜs» on midagi sellist, mida rahvusvaheliste suhete ring (RSR) varem koostanud ei ole, on uut laadi töövorm. Ent võiks ka öelda, et see on millegi vana ülessoojendamine. RSRi rajas rühm tudengeid, kes olid rahvusvahelise olukorra ja välispoliitika küsimustesse jõudnud juba süveneda omal käel ja kes tahtsid siis oma teadmisi jagada ka teistele. Mitte kõik nad ei olnud alustanud lektoritena. Nii mõnelegi neist oli esimeseks väliskommentaariiks pakkunud lahkelt oma veerge tollane «Edasi».

Ringi pea veerandsajandilises ajaloo on olnud nii tõuse ja mõone, ent ta eksisteerib. Vaatamata sellele, et puudub mingi baaskateeder, puudub oma ruum või ruumike (me oleme tänulikud teadusraamatukogule, kelle katuse all me koos saame käia), puudub oma üliõpilaskontingent (meid on püütud «lohotada», et see puuduvat filosoofia ringilgi, kuid seal on vähe-

malt kateeder...) ja seda kõik 23 aastat. Alul oli vähemalt kapp, kuhu pidi tulema seni olematuks jäänud kataloog. Nii et ringil tööpoolest reserve on, kui kasutada väljendit ELKNO TRÜ organisatsiooni XXIX konverentsi otsusest.

See põld on aga juba andnud vilja. JAAK KAARMA, TOOMAS ALATALU, REIN RUUTSOO, JAAN SOOTAK, TONU LAAK, HARDO AASMAE, RAUL MÄLK, REIN TOOMLA, TONU KÕRDA... Need on nimed, mis kui mitte kõigile, siis ometi paljudele ütlevad midagi. Loetlesin vaid ringi presidende ja neistki ainult osa.

Nii on RSR oma elujõudu ja järelkult vajadust tõestanud. Seejuures pole ta kunagi olnud mingi lähetuse andja ellu, ta on endas ühendanud üksnes eri osakondade (tänavu seitsme) ärksa maailmahuviga noori.

KAIDO JAANSON,
RSRi vilistlane ja juhendaja

* * *

Kõlab kõrgatus ja kummaline koletis tungib ruumi, kus järjekordset penaaristungit pidamas USA—NSVL delegatsioonid. Hetk nõu peetud, lükatakse laud kokku ja koletis visatakse ühisjõul ruumist välja... Sellise sümbolise ühinemisega võitluseks välismaailmast sissetungijate vastu lõppes 1986. a. kevadel show «NSVL — USA läbirääkimised».

birääkimised, kohus M. Thatcheri üle jt.

Viimastest ettevõtmistest mainiksin RSR-i lektorite päeva Pärnus. Esineti loengutega keskkoolides, organiseeriti viktoriin, õhtul toimus pidulik bankett. Lektorid said hulgaliselt esinemiskogemusi. Kahjuks peab märkima keskkooliõpilaste ükskõiksust maailmas toimuva suhtes. Näiteks pakuti viktoriinis NSVL rahvaarvuks 21 miljoni kuni 65 miljonini, ELKNO sekretärideks M. Vannast ja K. Vainot jne. Ühes koolis oli klassijuhataja, selleks et klass pärast tunde «laiali ei jookseks», sunnitud välja kuulutama, et Tartu lektor esineb teemal «Pornograafia kaasaja kapitalistlikus ühiskonnas» + slaidid...

Niisiis tuleb juttu rahvusvaheliste suhete ringist (RSR). RSR pidas oma asutamiskoosoleku 7. okt. 1963. a. Ringi esimeseks presidendiks sai ajaloo-osakonna tudeng M. Uesson. Oma algusaastaist peale on ringi eesmärk olnud huvitava välispoliitilise informatsiooni andmine kaasüliõpilastele, samuti päevakajaliste sündmuste peegeldamine show'des.

RSR on taas hakanud aktiivselt ühingu «Teadus» raames loenguid pidama Tartu linna asutustes ja ettevõtetes. Päevakorda on kerkinud probleem, millest räägitud paljudel eri tasanditel, ka viimasel Tartu linna komsomolikonverentsil. Nimelt ületab RSR-i poolt pakutav nõudmise välispoliitilise informatsiooni järele. Üldtuntud on poliitinformatsioonide läbiviimise probleem, tavaliselt on nad kas formaalsed või koguni fiktiivsed. RSR pakkus viimati abi 21. nov. 1986. a. TRÜ lehes, kus oli kirjas ka näitlik teemade loetelu. Meeldetuletuseks veel kord: RSR käib koos TEISIPÄEVITI KELL 18 15—20 TRÜ TEADUSRAAMATUKOGUS AUD: 293. Loengute soovijatel palume tulla kohale alguseks, et edaspidise suhtes kokku leppida.

1983. a. tähistas RSR oma 20. sünnipäeva, mis kulmineerus 7. okt. temaatilise konverentsiga. Anti välja ka vastavat atribuutikat — kleebised, lipsud, lipsunõelad. Ilmus RSR-i tutvustav brošüür.

Pärast juubelit RSR-i tegevus rauges, peamiseks põhjuseks ehk noormeeste sõjaväkke võtmine, sest läbi aegade on RSR-i aktiivsemateks liikmeteks olnud I—III kursuse noormehed. Täna on RSR kriisist üle saanud, praegu on aktiivseid liikmeid 20. RSR-i töövormidest on kirjutatud varasemates TRÜ lehtedes (viimati 31. okt. 1986. a.).

Reageering kuulutusele «TRÜs» oli ootamatu. Meilt tuldi loengutele ilma ainult EPA-st. Kas tõesti selleks, et TRÜ esindajad tuleksid RSR-i, peab kuulutuse panema EPA häälekandjasse?

23 eksisteerimisaasta jooksul on RSR läbi elanud mitmeid muutusi, muutunud on ka traditsioonid: mõned kadunud (seminarilaagrid Aegviidus), mõned taas elustunud (RSR-i päev Pärnu keskkoolides), mõned alles loodud (ringisisene ennustusvõistlus).

RSR on operatiivselt reageerinud päevakajalistele poliitikasündmustele. Näitena võib tuua USA presidendivalimised, NSVL — USA lä-

RAUL EAMETS,
õigust. V kursus,
RSR-i president

RSR-i lehekülge lugedes

27. veebruaril «TRU»-d lahti lünes leidsin sealst sisutiheda RSR-i lehekülge, mis kommentaari alguses öeldut silmas pidades töötab trüki-valgust näha ka tulevikus. Päris esimene RSR-i lehekülge ta sisiski pole — 5. aprillil 1974 avaldas «TRU» RSR-i I konverentsil esinemised endist oli juttu kogumise kolmes ajalehes, tsiteerigem «neutraalselt» kirjameest Mart Ommelast: «Tahaksin kiita aspresident Tõnu Kõrdat, kes oli oma materjaliga üsna kursis ja avaldas minu oma mõtet. Raul Mälgu Tsitii revolutsioonihase protsessi 1970—1973 ülevaade oli vist pikim ja kaalukaim ettekanne. Tõelisele mälumängurile ja entsüklopedistile kohaselt sisaldas see hulga faktilist materjali. Eriti hinnatav oli Vladimir Iijaševitski ettekanne naftakriisist, seda just analüüsi kõrge taseme poolest. Tervitatav oli Senta Takkri kui ainuke nais-hinge ja «rebase» esinemine.» Esinesid veel Arvo Juntti ja toonane RSR-i president Rein Toomla ning veel kaks tudengit (Jaak Vitsur ja Ants Pino), kes õigeks ajaks ei suutnud teese paberile panna. Kõigile kuuele olid teesid nende esimeseks teaduslikuks publikatsiooniks. (RSR-i II konverentsi teesidega erilehekülge ilmus 18. aprillil 1975 — toim.).

13 aastat hiljem oli siis teeside asemel lugemiseks pikk ja põhjalik data Moskvas Rahvamajandussavutuste Näitusel väljapanekut «Noorte teaduslik-tehniline loomingu». Näha sai üliõpilaste ja tehnikumiõpilaste valmistatud: kassettmakkidest veoautode ja traktorite ni välja, üldse huvitavat tehnilist oma loomingut.

Üliõpilasteiuatajatele ning tehnikaka- ja juhtivate kõrgkoolide esindajatele

kommentaari, mis oma tasemelt ületab mõned «Edasis» ja «Ohtulehes» ilmunud kommentaarid — noorte autorite tugevuseks on õigete, st. prantsusekeelsete allikamaterjalide kasutamine, nimeide õige kirjapilt (haldurategija tunneb ära juba nimeide kirjutamise oskuse), oskus asja põnevaks teha (keel 14.03...), suurte ajalehtede kriitiseerimise julgus jm. Vajaka jäi üldistamisest ja tudengite kui sotsiaalse grupi süvaanalüüsist. Mõistlik oleks — nagu ka lubatakse — jätkata lugude kirjutamist üliõpilasarahutustest ja püüda ka eri maades toimuvat omavahel korvutada. Antud kommentaari toetas kenasti originaalkarikaatur.

Kena mõte on ka teatmeteoste tutvustamine, ent RSR-i sildi all tulnukuks serveerida mitte söömis-teavet, vaid poliitilist infot Guinnessi raamatust.

RSR-i praegune president kurdab oma artiklis keskkooli- ja üliõpilaste «ükskõiksust maailmas toimuva suhte». Üliõpilane Raul Mäik kurtis 12. aprillil 1974 «TRU» veergudel peaaegu sama: «Kõik muud väljamaa moed on olnud kärmel meile jõudma peale noorte inimeste aktiivse huvi maailmasündmuste vastu.» Ei olnud asi nii lootusetu tollal, ega ole ka praegu. Ahasta-

ma muidugi paneb külli, kui ise tahad esineda, aga sind ei taheta kuulda! Täna: X—XI klassi õpilane on pretensioonikas, ta tunnustab vaid tunnustatud autoriteete, ent rabage neid, üllatage! Nedsamu «Humaniteetid», mida kasutati kommentaari kirjutamisel, on ju võimalik ka õpilaste ette minnes kaasa võtta. Arge püüdkegi 40—45 minutit rääkida, minge kahe-kolme-kesi ja rääkige igüks 10—15 minutit. RSR-i ja Tallinna Noorte Poliitilise Klubi mälumängust võtsid osa ka Tartu koolide õpilased — nemad olgu ühendussillaks teie ja kooliõpilaste vahel! Tudengite silmis olete pärast kommentaari avaldamist selle valdkonna tundja- ja sellest rääkijegi! Korraldage rohkem show'sid, ja reklaamige end — kui RSR-ist kirjutati 31. X 1986 ja uuesti alles 27. II 1987, siis on seda selgelt vähel

RSR saab peatselt 25-aastaseks. Ajaleheväljaõikeid üle vaadates leidsin, et veel 1973. aastal kingiti talle kroonikaraamat. Praegu on käimas üleiluline kampaania — tea oma esivanemaid, tunne oma maa minevikku — mistõttu oleks loogiline kogu senise tegevuse ka- jastamise koordineerimine kaante va- hele. Võimalust tagasivaateks, kontrollimiseks — ega me lahtisest

Üliõpilaste tehnikalooming Moskvas

Üldisemat huvi äratas NSVL kõrg- ja keskerihariduse ministri esimese asetäitja Feliks Peregudovi lausutu ümberkorraldamisest. Mõ- ned mõtted:

* kui mõeldud viisaastakul ku- lutati kõrgkooli materiaalse baasi arendamiseks 2 miljardit rubla, siis kõrgharidusreformiga on 2000. aas-

niga ei vehelnud. Loen üliõpilaste arvamisest ülikooli nõukogusse, ent ka mete ajal kuulused sinna üliõpilased... Arvatavasti teeks «TRU» targasti, avades rubriigi «Täna ülikoolis 10, 15, 20, 25, 30 aastat tagasi.»

TOOMAS ALATALU,
RSR-lane 1963—75, 3. president

Marek Strandberg joonistas selle pildi RSR-i eelmise lehekülje tar- beks (27. veebruaril «TRU») artikil «Maailma huvitavaim raamat» ser- veerimiseks. Mäletate, seal kirjutati söömisrekorditest. Aga mete suure ruumipuuduse juures karikaatur ei mahtunud. Kaunistagu ta siis seda lehekülge.

gil õiguse valida oma nõukogude liikmeteks üliõpilasi ning see õigus vajab ka fikseerimist. Moskva-päevad andsid mõlemis- ainet mitte ainult tehnilise loomin- guga tegelejatele, vaid ka laiemalt kõigile, kes seotud kõrgharidusega.

ASKO POHLA,
õigust. III k.
ELKNO IRO komitee ase- sekretär

tani ette nähtud 18 miljardit rubla. Varasemaid temposid arvestades oleks see ära kulutatud 45 aastaga;

* stipendiumid suurenevad sligi- sest 800 000 rubla võrra;

* edaspidi saavad kõik kõrgkoo- lid üliõpilasmavalitsusliku tegu- semispõhimõtte arendamise eesmär-

1987

Loenguid RSRilt

Oma tekkehetkest peale on RSR pakkunud ka teeneid kursustele ja õpperühmadele. Seda sai teha ELKNO TRU komitees asuva vihiku kaudu. Loengut sooviv kursus kandis sinna teema, aja ja koha ning RSR püüdis seda täita. Seni ei ole niisugune süsteem hästi funktsioneerinud. Seetõttu pakume välja meie arvates operatiivsema variandi: **RSR esitab aeg-ajalt «TRÜs» oma esinemisteemad.** Kursuste poliitinformaatoritel on võimalus enne RSRi väikese ringi algust (need algavad tavaliselt igal teisipäeval kl. 18.15 raamatukogu auditooriumis 293, v.a. detsembri keskelt veebruari keskpaigani) oma soov teada anda. Seda tuleks kindlasti teha vähemalt nädal varem, s.t. näiteks sel teisipäeval saaks kokku leppida loengu suhtes, mis toimub pärast järgmist teisipäeva.

Esialgu pakume välja niisugused teemad:

1. NLKP välispoliitilise strateegia põhieesmärgid ja meetodid.
2. India sise- ja välispoliitika olukord.
3. Nõukogude — India suhted.
4. Hiina sise- ja välispoliitika olukord.
5. Nõukogude — Hiina suhted.

JAANO UIBO,
RSRi pressisekretär

Uudist RSR-ist

RSR-i ja ELKNO Pärnu Linna-
komiteed seob juba aastaid kest-
nud koostöö. Aluse pani sellele
RSR-i eelmine president Ain Tähis-
te (õigust. V k.), kes ise sealtkan-
dist pärit.

Traditsiooni jätkates sõitsid 11.
aprillil ringi kuus senaatorit (Owe
Ladva, Raul Eamets, Heikki Oja-
maa, Sven Papp, Ants Rebane ja
Ain Tähiste) Pärnusse, kus neid
võtsid vastu ELKNO Pärnu Linna-
komitee teine sekretär Jüri Lebedev
ja loengulise töö organisaator Ulvi
Jakobson. Lepiti kokku, et tuleval
aastal tugevdatakse sidemeid üli-
kooliga ning laiendatakse koostööd
RSR-iga.

Külastati Pärnu 1., 2., 4. ja 6.
Keskkooli. Ohtekokku peeti 16 tundi
välispoliitilisi loenguid teemadel
«USA 1984. a. presidendivalimised»,
«Noorsooliikumine tänapäeval»,
«Desarmeerimine ja kes on selle
vastu?» jne. Propageeriti ka õppi-
misvõimalusi TRÜ-s, tutvustati

RSR-i. Abiturientide esitatud küsi-
mustest võis järeldada, et huvi vä-
lispoliitika päevaprobleemide vastu
on endine, mõnevõrra vähem tunti
aga huvi ülikooli ja üldse kõrgha-
riduse vastu.

Et välja selgitada, millises kesk-
koolis tuntakse välispoliitikat kõi-
ge paremini, korraldati õhtune vik-
toriin. Parimatele oli ELKNO Pär-
nu Linna- komitee välja pannud au-
hinnad.

* * *

**Siinkohal TÄHELEPANU teadus-
kondade ja kursuste juhtkonnad!**

Kui soovite RSR-ilt tellida Nõu-
kogude Liidu välispoliitika ja rahi-
vusvaheliste suhete alast loengut
või poliitinformatsiooni, siis on teil
selleks nüüd soodne võimalus:
**komsomolikomitees asub RSR-ilt
loengute tellimise vihk. Palume
märkida vastavatesse lahtritesse
tellitava loengu täpne aeg ja koht,
samuti soovitud teema.**

NBI Kõik loengud igaks järgmi-
seks nädalaks peavad olema telli-
tud juba eelmise nädala kolmapäe-
vaks!

SVEN PAPP,
õigust. III k.,
RSR-i pressisekretär

Tulge RSRI!

Oma 21. tööaastat alustab rahvusvaheliste suhete ring. Väikesed ringi koosolekud toimuvad endiselt igal kolmapäeval kell 20 telesaaramatukogus aud. 225.

24. oktoobril kl. 20 on ringi senaatorite ettekanded teemal «Naisliikumine USAs». Järgneb diskussioon.

NB! Samas ka uute liikmete vastuvõtt, eriti ootame esmakursuslast!

***

Mida siis kujutab endast RSR?

RSR loodi 7. oktoobril 1963 eesmärgiga informeerida üliõpilasi aktuaalsest poliitikasündmustest, avardada nende silmaringi, kaasa aidata teadusliku maailmavaate kujunemisele.

Tänapäeva infotulvas orienteerumine pole sugugi lihtne, tõeline poliitiliskahuviline peab aga näiteks olema võimeline vahet tegema konkreetse riigi välispoliitilise propaganda ja reaalse välispoliitika vahel. Ainult lugemisest-kuulamisest-vaatamisest siin ei piisa, mõnigi asi tuleb endale selgeks mõelda, läbi arutada. Sellisest spetsiifilisest on tingitud ka ringi erilise struktuur. Nimelt jaguneb RSR suureks ja väikeseks ringiks.

Suur ring kujutab endast üritust publikule, kus antakse mingi välispoliitilise probleemi terviklik analüüs. SR tuleb kokku kaks-kolm korda semestris ja tema töövormiks pole sugugi ainult klassikalised loengud, vaid ka läbi kahe

aastakümne tänapäevani vastu pidanud RSRI show'd, kus aktuaalsed rahvusvahelise elu päevasündmused tuakse publiku ette teatraliseeritud etendustena (näit. toimus kevadel klubis «USA 1984. aasta presidendivalimiste» show).

Välke ring ehk senat on RSRI tegevliikmete koosolek, kus poliitikasündmuste kõrval arutatakse ka ürituste organiseerimist, loengute pidamist jms. Senaatorid on seadnud endale ülesande oma teadmiste täiendamise kõrval parandada ka esinemisostkust. Seda võimaldab suur loengute praktika, mille organiseerimisele aitab igati kaasa ühing «Teadus», eelkõige selle Tartu osakond. Julgelt saade'akse tudengeid linna asutustesse-ettevõtetesse loenguid pidama, samuti võimaldatakse sõita lektorite seminarõppustele Tallinna ja mujalegi. Ringi senaatorid on kõik ühingu «Teadus» liikmed.

Kui RSRI SR üritustele võib tulla igaüks, siis VR liikmete üle peetakse kindlat arvestust. Seda on vaja kasvõi senaatorite loengutegevuse arvestamiseks.

Praegu on ringis 16 senaatorit, juhtkond on 3-liikmeline (RSRI president — Ove Ladv, õigust. IV k., asepresident — Ants Rebane, ajaloot. IV k., pressisekretär — Sven Papp, õigust. IV k.). Ringi juhendab ajalookandidaat Kaido Jaanson.

VR iga-aastastest üritustest võiks nimetada peale kolmapäevaste töökoosolekute ka seminarlaagreid Aegviidus, RSRI lentsa'ga esinemisi Pärnu keskkoolides, teoreetilisi konverentse, RSRI päeva ülikoolis, miitinguid peahoone ees,

kõnevõistlusi ja kõrgkoolidevahelisi viktoriine jm. Kindlasti kutsume külla ka tuntud väiskommentaatorid, õppejõude, kes on mingil viisil seotud välispoliitikaga. Küllap jõuame muudki.

RSR ootab uusi liikmeid, kõiki, kel tõsine huvi välispoliitika vas-

tu. Kes teab, võib-olla saab teistki tuntud väliskommentaator. Toomas Alatalu, Raul Mäik, Tõnu Kõrda jt. olid samuti omal ajal RSRI aktiivsed liikmed.

SVEN PAPP,
õigust. IV k.,
RSRI pressisekretär

RSR-i päev

RSP ajal toimus ka RSR-i päev. Oliõpilastel oli võimalus kohtuda Eesti Raadio väliskommentaatoritega ning ka ise oma välispoliitilisi teadmisi näidata.

Päeva juhatas sisse pressikonverents. Välispoliitilisi päevaprobleeme olid tu'nud kommenteerima T. Alatalu, J. Hindov ja V. Lõhmus. Kahju ainult, et oliõpilaste poolne osavõtt tagasihoidlikuks jäi — aulas oli vaid 30—40 tudengit.

Seejärel toimus kõrgkoolidevaheline viktoriin. Oma võis-konna olid välja pannud TPI, TPedi, TRÜ ning OTU sise- ja välispoliitika sektsioon. Küsimused olid ER väiskommentaatoriteit. Pärast 15 küsimust selgus, et kõige paremini tunnevad välispoliitikat õpiased: (18 p.), teiseks jäi RSR-i I võistkond (16 p.), ko.mandaks TPI (15 p.), järgnesid TPedi (14 p.) ja kohapeal kokkuklopsitud RSR-i II võistkond (13 p.). Niisiis üllatasid kõige nooremad osavõtjad. Selle põhjuse arvas RSR-i president Ove Ladv (õigust. III k.) olevat ringide töö erinevas suuniluses: «Meie pöörame rohkem tähelepanu sündmuste analüüsile, viktoriini-teadmiste kogumine on alles teisejärguline. Oliõpilaste mälul on niigi üle koormatud.» Et selles oma võitluses peitub, eks kinnitanud seda ka mälumängu tulemused.

Päeva tipp-sündmuseks kujunes ENSV kõrgkoolide vaheline kõnevõistlus TRÜ nõukogu saalis. Kõnevõistluseks registreeris 8 osavõtjat (V. Aren, A. Kubjas, A. Levin, A. Lukas, S. Papp, A. Rebane, A. Rõsentau, A. Tähiste). Kümne minuti jooksul pidid žürii (do'sendid P. Kenkmann ja K. Jaanson) jõudma selgusele, kes on kelle «surmuks saanud». Kuu'atud ära neli duellantsustas žürii, et poolfinaalists võitvad Sven Papp — Ain Tähiste ja Ants Rebane — Vello Aren. Esiselt paarilt küüfis auditoorium ühelt vihas sõnasõda «juutide ja lablaste» vahel teemat «Lähisõda või rahu?», teine paar lõpetas auditooriumi aga ehtamee'õhku ärplemisega teemal «Mina, 1984. aasta USA president».

Žürii üksmeelne otsus — finaalis võitvad A. Tähiste ja V. Aren. Täna maks «Tudengitabelu: poolt või vastu?»

Lainud aasta kuldsuu Ain Tähiste võitseekord tunnistama TPedi esmakursus'ase Vello Areni paremust.

Päeva lõpetas kohuline väliskommentaator Toomas Alataluga TRÜ vanas kohvikus.

SVEN PAPP,
õigust. III k.,
RSR-i pressisekretär

Uudist RSR-ist

ÕPILASTEADURID KÜLAS RSR-II

6. aprillil oli RSR-ii külas Toomas Alatalu juhitud OTU Nõukogude Liidu sise- ja välispoliitika sektsioon. Opilasteaduritele tutvustati teadusraamatukogu. Leidis aset kohtumine ajalooteaduskonna dekaani dots. A. Liimiga, kes rääkis õppimisvõimalustest ülikoolis. Päeva lõpetas ühine kilb välispoliitikast. Jõudu proovis kahe OTU ja RSR-i võistkonna kõrval ka Tartu 2. Keskkooli võistkond. Seekord oli põhjust rõõmustada T. Alatalul — Tallinna I võistkond sai poolepunktalise võidu RSR-i I võistkonna ees, kolmas oli Tallinna II ja neljas RSR-i II võistkond. Tartu koolipoistel ei läinud seekord nii hästi kui seni telesaates «Turniir», kuid eks arenemisruumi ole veel.

Koolipoistele jäi kohtumist meenutama RSR-i plakat. Järgmine kokkusaamine peaks toimuma RSP-aegsel RSR-i päeval, kuhu ootame külalisi ka teiste kõrgkoolide rahvusvaheliste suhete ringidest.

SVEN PAPP,
õigust. III k.,
RSR-i pressisekretär

RSR laiendab geograafiat

● 14. ja 15. aprillil viibis õigusteaduskonna OTU nõukogu ja RSR-i kutsel Tartus Moskva Rahvusvaheliste Suhete Instituudi kolmeliikmeline delegatsioon. Neljapäeval andsid külalised «pressikonverentsi» RSR-i senatile, reedel esinetti õigusteaduskonna OTU konverentsi rahvusvahelise õiguse sektisoonis. TRU OTU medalil sai rahvusvaheliste suhete teaduskonna IV kursuse üliõpilane Garegin Agasarian ettekande «Afganistani probleem ja selle lahendamise teedest».

Et kahe kõrgkooli vaheline side teadus- ja huvialade tasemelt kauglaarselt esinenud Mart Vabar Moskva delegatsiooniga koos (õigust. I k.) ja samuti Avo Greebe molikomiteede lepingu projekti

mille meie üldjoontes vastu võtsime. Teisipäeval Moskvasse samasugusele konverentsile sõitnud RSR-i delegatsioon viis kaasa allakirjutatud lepingu, mis näeb ette nii informatsiooni komsomolitöö meetodiliste materjalide kui ka delegatsioonide vahetamist jm.

● Jäädes truuks vanadele, äraproovitud poliitikaalaste teadmiste levitamise võtetele, otsib meie ring võimalusi veelgi laiemalt noorsuguharida. Ohtaegu nii TRU-d kui ka RSR-i populariseerivad meie senaatorite loengud vabariigi keskkoolides. Tallinna keskkoolides on rekulaarselt esinenud Mart Vabar (geol. II k.) ja samuti Avo Greebe (õigust. I k.), Kanepis käisid Raul Emets ja Andrus Lepikov (mõle-

mad õigust. I k.), viimane kõneles ka Tõrva keskkoolis. Pärnu õpilasnoorsooga on vestelnud allakirjutatanu. Sellel aastal toimus ELKNO Pärnu Linnakomitee ja RSR-i ühis-korraldusel juba teist korda RSR-i päev Pärnus (esinesime 8 loenguga ja pidasime Pärnu keskkoolide vahelise viktoriini). Samalaadne üritus on kavas ka Tartus.

● Meie ringis osalemise üheks eelduseks on pidev eneseharimine. Üks selle vorme on osavõtt mitmesuguste seminaride tööst, mille geograafia ulatub Tartust Tallinna ja ka Vilniusenini.

AIN TAHISTE,
õigust. IV k.,
RSR-i president

RSR-i õhtu keemikute juures

Esmaspäeva õhtupoolik ahvardas naator Owe Ladva rääkis huvitava-ärevaks kujuneda. Kas rahvas ikka-
valt USA presidendist Ronald Reaganist. Kuidas on esinejatega? Mis toimus, küsite? Toimus esimene RSR-i päev teaduskonnas, õigemini küll osakonnas — keemiaosakonnas.

Ja «Sophoklesse» tulnud ei pidanud pettuma. Kohal oli RSR, olid keemikud. Kohe sai sõna RSR-i president Ain Tähiste, kes andis ulatusliku ülevaate sotsialismimaadest.

Et RSR-i esindus oli saajaprotsendilise «õigusteadusliku», siis huvitas keemiatudengeid ka juristide nimikas ansambel «Kolm On Kohutuseadus». Ansambli liige, RSR-i se-

naator Owe Ladva rääkis huvitava-ärevaks kujuneda. Kas rahvas ikka-
valt USA presidendist Ronald Reaganist. Kuidas on esinejatega? Mis toimus, küsite? Toimus esimene RSR-i päev teaduskonnas, õigemini küll osakonnas — keemiaosakonnas.

Pärast meeleolukat sissejuhatust läks mälulahinguks. Et heitlus kujuneks pingelisemaks, olid pooled küsimustest välispoliitikast, teised keemiast. Statistika kinnitas lõpuks, et välispoliitikat tunti võrdset hääti — 10:9 RSR-i kasuks. Keemia-küsimustega olid hädas mõlemad: 20 võimalikust said keemikud 6, RSR 3 punkti. Siinjuures täname keemiaõppejõude, A. Kooritsat ja M. Pärnojat, kes mälumängu kor-daminekule tublisti kaasa aitasid. Edasi arutati veel tubli tunni-

poolteise vältel vastastikust huvi pakkuvaid keemia- ja välispoliitika-küsimusi. Usume, et sellised lähema kontaktid teaduskondade ja RSR-i vahel süvendavad kindlasti välispoliitika-alaseid teadmisi, vahest tekib mõnelgi sügavam huvi maailmas toimuva vastu. On ju igaühel võimalik saada RSR-i senaatoritelt asjatundlik vastus oma küsimusele, samuti on võimalik üldiseks arutamiseks välja pakkuda isiklik seisukoht.

Järgmise kokkusaamisenil

ENDLA LÖHKIVI,
osakonna pressisekretär,
RSR-i senaator

RSR

Mida tähendab see tähekombinatsioon, peaks selge olema mitte ainult praegustele TRU tudengitele, vaid ka ülikooli vilistlastele. 1966. a. sai alguse ja tegutseb tänaseni Rahvusvaheliste Suhete Ring. See-ga juba 15 aastat. Siit on tuule tiibadesse saanud paljud tänased väliskommentaatorid, ühiskonna-tegelased, teadlased. Omal ajal juh-tisid RSR-i Tõnu Laak, Toomas Lei-to, Raul Mäik, Toomas Alatalu, Tõ-nu Kõrda.

Eriti tormilised aastad ringi tege-vuses olid kuuekümnendate lõpus ja seitsmekümnendate alguses, mil keemiahoone ringauditoorium (kus tavaliselt ringi avalikke esinemisi peeti) oli alati rahvast puupüsti täis. Siinkohal veidi terminoloogiat. Suur ring tähendab RSR-i keeles senaatorite avalikku esinemist teatud teemal. Senaatoriks on ringi liige (mitte aga lihtsalt üliõpilane, kes tuleb, istub maha ja kuulab, vaid see, kes ka ringisiselt esineb et-tekanetega, võtab osa dispuutidest jne.). Senaatorid saavad omavahel kokku tavaliselt kord nädalas. Seda kokkutulemist nimetame väikeseks ringiks. RSR-i «pea» on president (käesoleval hetkel TRU füüsikaosa-konna IV kursuse üliõpilane Alar Maarend), ringi juhendab õppejõud (praegu õigusteaduskonna vanem-õpetaja Eimar Rahumaa).

RSR-i amplituud on üsna lai. Rin-gi senaatorid peavad loenguid nii kursustel kui ka linna ettevõtetes ja asutustes (viimasel juhul ühin-gu «Teadus» kaudu, kuhu peaaegu kõik senaatorid kuuluvad). Tudengi-te seas on RSR tuntud eelkõige aga oma suurte ringidega, mida korraldatakse huvitavamate poliiti-liste sündmuste vahendamiseks — mitte harvemini kui 2—3 korda se-mestris. Huvi äratamiseks on katse-tatud mitmeid vorme klassikalistest loengutest poliitiliste etendusteni. Viimase kolme aasta kordaläinu-maks ürituseks tulebki pidada USA presidendivalimiste *show'd* möö-dunud õppeaastal, kus mängiti ma-ha kahe kandidaadi telesinemine.

Peale vastastikuse sõnasõja kasuta-sid kummagi leeri pooldajad ka he-li- ja valgusefekte, suitsu, vastas-leeri pilavaid pilte, samuti oli «va-lijail» võimalus kandidaatide poliitilist kreedit hinnata filmi põhjal. Et *show* toimus presidendivalimis-te eelõhtul, oli omal kohal ka asja-tundlik kommentaar Toomas Ala-talult, oma isiklikke kokkupuuteid USA ekspresidendi Richard Nixoniga meenutas Villem Ernits.

Üliõpilaste seas on elavat huvi äratanud ka Poolat, Lähis-Ida, Hii-nat jt. piirkondi käsitlevad üritu-sed.

Et avalikke esinemisi paremini lä-bi viia, toimuvad pidevalt loengud ja seminarid senaatorite üldfilosoofiliste ja -poliitiliste teadmiste tõst-miseks. Siinkohal täname filosoofia-kateedri dotsenti **Eero Loonet**, kes juba teist aastat — ei pea paljuks aeg-ajalt mõnda probleemi meile valgustada. Loenguid on pidanud ka üldajaloo kateedri dotsent **Kaido Jaanson**, juba teist korda toimus sel sügisel RSR-i seminarlaager. Aegviidus.

Loengute kvaliteeti aitab pare-maks muuta RSR-i fototeek, mille koostamine ringi liikmeil TRU fo-tolabori abiga praegu teoksil on. Ürituste reklaamimiseks on olemas ka igati solliidsed plakatid, samuti anname külalisesinejaile mälestu-seks niisamasuguse kujundusega RSR-i vimpli. Enesetäiendamiseks on mitmeid plaane. Vägagi kasu-lik ja huvitav oleks külastada Ees-ti Raadio ja Televisiooni pressitee-nistusi, samuti mõne vabariikliku ajalehe toimetust. Mõelda tasub ka žurnalistikaspetsialistide kuulamise-le, et õpetada potentsiaalseid välis-kommentaatoreid latusalt ja stiil-selt väljenduma.

On rõõm, et sel sügisel on ringi pere suurenenud kümne poliitikahu-vilise võrra (kokku on meid ligi 25). Kui artikli lugejal on pärast meie tegevusest ülevaate saamist tekki-nud soov oma vaba aja veetmist RSR-iga seostada, on ta teretunud igal esmaspäeval kell 20 komsomo-likomitees.

Loo lõpetuseks jääb üle vaid öelda: «Peatse kohtumiseni RSR-i suurel ringil, jälgige reklaami pea-hoone teadetahvli!»

AIN TAHISTE,
RSR-i senaator,
õigust. III k.

RSR

- 1975 — poliitilise pingelõdvenduse haripunkt Helsingis, Soome president U. K. Kekkonen kuulutas vaimustatult: «Saabub uus ajastu meie suhetes.»
- 1976 — sõjalist pingelõdvendust ei järgne. Kas vaimustus jääb kinnitamata, uus ajastu tulemata.
NLKP XXV kongress — rahu ja pingelõdvenduse eest peetava võitluse programmi formuleerimine. USA sõjalis-tööstusliku kompleksi üldpealetung pingelõdvenduse poliitikale.
- 1977 — rahvusvahelised suhted on nagu teede ristmikul, mis lõpptulemusena viivad kas püsiva rahuni või paremal juhul balansseerimisele sõja piiril.
- 1978 — pingelõdvendusvastaste jõudude elavnemine. Ka läbirääkimiste 16. voor Viinis lõppes edutult.
- 1979 — 18. juunil kirjutati alla SRP-2 kokkuleppele, USA Senati välisasjade komisjon kinnitas selle 9:6, kuid ratifitseerimine...? USA pole võimeline tagama «nii piitsa kui präänikut» — 12. detsembril kinnitati NATO nõukogu ohtlik otsus.
- 1980 — SRP-2 leping ikka ratifitseerimata. J. Carterilt direktiiv nr. 59 piiratud tuumasõjast. Iraagi—Iraani sõda. Kriis Poolas. Madridis algas 35 riigi esindajate kohtumine.
- 1981 — Presidendivahetus USA-s. Poliitilise kliima ohtlik jahtenemine. Kas kütsutakse kokku Euroopa sõjalise pingelõdvenduse ja desarmeerimise alane konverents?
- Kõik see ja palju enamgi võetakse RSR-i järjekordsel suurel ringil arutluse alla. Antakse globaalne ülevaade viimase viie aasta sündmustest maailma eri regioonides, analüüsitakse poliitilise kliima muutumist ning muidki rahvusvahelise poliitilise elu aspekte. Ülevaade antakse lähtudes NLKP XXVI kongressi «Rahu ja rahvusvahelise koostöö, rahvaste vabaduse ja sõltumatuse eest peetava edasise võitluse programmist».
- Tähelepanu! RSR korraldab kaks suurt ringi. Esimene toimub Nooruse tänavas asuva majandusteaduskonna õppehoone aulas teisipäeval, 24. veebruaril ja teine reedel, 27. veebruaril kell 18 keemiahoone ringauditooriumis.
- Jälgige reklaami!

ALAR MAAREND

Poliitkahuviline, tule!

Maailm on keeruline, nii et argi-päevaprobleemid kanduvad läbi üliõpilaspäevadegi. 15. novembri õhtupoolikul tuli «Sophokleses» kokku rahvusvaheliste suhete ring.

Oppeaasta esimene suurem üritus algas uutele võimalikele liikmetele RSR-i töö tutvustamisega. Seda tegi juhendaja, õigusteaduskonna vanemõpetaja E. Rahumaa.

RSR on tegutsenud pisut vähem kui kaks aastakümnet. Senitehtu tunnustuseks nimetati kunagisi ringiliikmeid, nüüd tuntud inimesi (G. Hazak, T. Alatalu, R. Ruutsoo, J. Aarna, T. Laak, R. Mälk, P. Sookruus jt.). Viimase aja mõõna põhjendati aktiivsuse vähenemisega. Kindlasti ei ole see mõõdunu idea-

liseerimine, sest küllaltki pikaajalist tööd valgustas juhendaja väljakujunenud traditsioonide najal. Materjaliallikate ja vähesuse üle ei kurdetud. Küll aga tõsteti esile informatsiooni süstematiseerimise vajadust. See aitaks pidevate teadete tulvas orienteeruda, neid omavahel siduda.

Juba esimesel üritusel oskasid RSR-i president, majandusteaduskonna üliõpilane Veiko Lõhmus ja neljast senaatorist koosnev «presidium» tööle hoo sisse puhuda. Igale võimalikule liikmele anti võimalus oma teadmisi, suhtlemis- oskust ja huvide suunitlust näidata. Sel puhul tavaliselt esiletükki-
(Järg 2. lk.)

Poliitkahuviline . . .

(Algus 1. lk.)

vast kohmetusest ei leidnud küll jälgegi. Päevaprobleeme valgustati omajagu kriitiliselt ja asjalikult, kõigile mõistetavalt.

Aktiivsus, julgus ja otsekoheesus — paistavad praegu RSR-is valitsevat. Ka distsipliin, sest senaatoriks saab ja jääb ikkagi pidev osaleja. Juba teine kolmas puudumine järjest lubab ta nimekirjast kustutada.

RSR-is saab oluliste probleemide lahendamisel arendada arutlemisoskust, laiendada silmaringi... Võiks veel pool veergu eeltseid nimetada vastukaaluks ajale, mida kasutate oma huvide piirides.

ANU PALLAS

RSR

Neljapäeval, 20. detsembril toimub järjekordne RSR-i suur ring, kus seekord vaetakse NSVL ühe momendil kõige huvipakkuvama lõunanaabri, Iraaniga seotud probleemid: USA—Iraani suhted, Iraan maailma kütusealliansis, usuliidrist riigipeaks, vähemusrahvuste taotlused.

Jälgige reklaami!

RSR — mis see on?

RSR sai hiljuti 15-aastaseks. Ilmselt mäletavad vanemad tudengid tegu, mil rahvusvaheliste suhete ring korraldas TRU klubis oma presidentivalimisi ning lavastas Watergate'i protsessi. Samal ajal tunnet paljudel üliõpilastel puudub praegu ettekujutus, mis on RSR illega ta tegeleb. Alljärgnev püüabki täita seda teabelünka.

RSR-i tegevus on küllaltki laiahaardeline. Ringi liikmed peavad «Teadus» liinis loenguid paljudes Tartu ettevõtetes ja organisatsioonides. Käiakse esinemas ka keskkoolides ning kureeritakse seal suunalisi ringe. Ülikoolis eristame kahte tegevuse alaliiki: RSR-i list tegevust ehk «väikesest ringi» ning tegevust, mis hõlmab «suure ringi», loenguid teaduskondades, teaduskondadevahelisi vik-ke, show'sid jms.

Õppemini mõista meie tegevust, peatume kõigepealt mõistel VAIKES ringis, mis tuleb kokku igal neljapäeval kell 20 komsomolikomitees. «Väikeses ringis» võivad osaleda kõik tudengid. Tudeng, kes välisprobleemide vastu sügavamat huvi tunneb, hakkab ringi koostööd niikuinii pidevalt külastama ning need, kelle huvi on pinnal, jäävad ajapikku ise kõrvale. «Väikeses ringis» oleme prakti-ud nii nädalaülevaateid kui ka ühe või teise probleemi sügava-inalüüsi. Harvad pole olnud needki juhud, mil kired lõkkele löö-ling vaidlused veninud südaõõni.

Õppemini peab olema ettevalmistus, et «väikesest ringist» osa võtta? ole kaugelki organisatsioon, mille liikmetel tuleb hommikust lühnida kirjanduses. Ka ei pretendeeri me välispoliitiliste prob-le tõsiteaduslikule analüüsile. Primaarseks tuleb pidada huvi rah- helise olukorra vastu.

«Väikeses ringis» on esinenud ka hulgaliselt külalisi. Nii on meid abistanud dots. Kaido Jaanson, Toomas Alatalu ja paljud teised. Teaduslik juhendaja on teadusliku kommunismi kateedri õppejõud, endine RSR-i president Rein Toomla.

SUUR RING on orienteeritud võimalikult laiale osale üliõpilaskon- nast ning enamasti mõne eriti aktuaalse sündmuse valgustamiseks. Vii- masel ajal olcne hakanud «suurt ringi» korraldama vana kohviku rõ- dusaalis ning tundub, et sealne õhkkond on ürituse kordaminekule igati kaasa aidanud.

Aeg-ajalt oleme korraldanud TEOREETILISI KONVERENTSE. Et oma jõududest jääb selleks ilmselt vajaka, oleme kutsunud konverent- sile esinejaid väljastpoolt vabariiki. Tihedamad sidemed on meil Moskva Rahvusvaheliste Suhete Instituudiga.

Igal aastal on RSR korraldanud TEADUSKONDADEVAHELISI VÄLISPOLIITILISI VIKTORIINE. Mälumängus oleme rinda pistnud isegi kuulsate keemikutega, keda meil võita õnnestus.

Madalseisus on praegu kaks vana traditsiooni: PERIODILISED SHOW'D, TRU KLUBIS ning PUHKELAAGRID SANGASTE LOSSIS. Loodame neid suurepäraseid traditsioone elustada.

Mõni sõna RSR-i juhtimissüsteemist ja koosseisust. Domineerivad on RSR-is alati olnud «juurakad». Võimu on vahetatud põhiliselt majan- dusüliõpilastega. RSR-i PRESIDENT on praegu õigusteaduskonna dip- lomand Viktor Kaasik. Valitakse veel ASEPRESIDENT. Pikka aega oli meil kolmandaks lülks SENAATORITE INSTITUTSIOON, kuid viimastel aastatel oleme sellest loobunud. Uut presidentivalimiste kam- paaniat on oodata mais, sest järgmisel õppeaastal peab RSR-i ohjad enda kätte võtma juba uus noor ja tuihingeline mees.

(Järg 2. lk.)

RSR...

(Algu 1. lk.)

Mida annab tegutsemine RSR-is? Eelkõige võimalust avardada oma silmaringi. Teiseks arendab see võimet iseseisvalt mõelda, vaielda ning kaitsta vaidluses oma seisukohti. Samuti pakub see soodsat võimalust suhelda kõige erinevamate inimestega, mis tänapäeval on eriti oluline selleks, et mitte kapselduda oma teaduskonda. Seega võib julgelt väita, et tegelemine RSR-is ei ole raisatud aeg.

Kellel on tärnanud huvi RSR-i vastu, tulgu neljapäeva õhtuti kell 20 komsomolikomiteesse. 29. märtsil algusega kell 12 toimub RSR-i IV teoreetiline konverents. Jälgige reklaamit!

REIN LANG,
RSR-i asepresident

RSR-ile hoog sisse

Ilmselt peaks nende kolme tähe taha peituv ring üliõpilaskonnale piisavalt teatud olema. Nelle, kellel iga samm ülikoolis veel avastu- seks, selgituseks niipalju, et tegemist on rahvusvaheliste suhete ringiga.

Parema ettekujutuse saamiseks teadkem, et RSR-i peamised tege- vusalad olid ja on loenguline töö ühingus «Teadus», rahvusvahelise elu aktuaalsete päevaprobleemide tutvustamine ülikoolis ning kesk- koolide välissuhete ringide kureerimine.

Ülikoolis toimub töö nn. VÄIKESES RINGIS, mis tuleb komsomoli- komitees kokku igal neljapäeval kell 20. Osa võtta võivad kõik, kes tunnevad veidigi sügavamat huvi välispoliitika vastu. Väikeses ringis tehakse tavaliselt nädalaülevaateid toimunust ja huvitavamate prob- leemide sügavamat analüüsi.

Teiseks tööliiniks on nn. SUUR RING, TEADUSKONDADEVAHE- LISED VIKTORIINID, TEOREETILISED KONVERENTSID, ka SHOW'D klubis ja PUHKELAAGRID. Need üritused on mõeldud või- malikult suurele osale ja toimuvad mõne eriti huvi pakkuva sündmu- se kommenteerimiseks või võtavad kokku väikesest ringi töö tulemused. Suurürituste puhul on kasutatud ka külaliste abi, konverentsidel on esinenud näiteks Moskva Rahvusvaheliste Suhete Instituudi üliõpila- sed.

Reastades teaduskondi RSR-ist osavõtu järgi tuleb esikohale paigu- tada majandus- ja õigusteaduskonna tudengid, üksikuid osalejaid on ka füüsikute-keemikute hulgast, mujalt aga vahel mõni üksik või üld- se mitte keegi. Ei tahaks uskuda, et välispoliitikast huvitatud tuden- geld ülikoolis rohkem polegi. RSR annab hea võimaluse iseseisvaks mõtlemiseks, vaidlemiseks, laialdaseks suhtlemiseks paljude erialade esindajatega, mitmekesistada üliõpilaselu.

RSR ootab uusi liikmeid igal neljapäeval kell 20 komsomolikomi- tees. Jälgige meie reklaamit!

VEIKO LÖHMUS,
RSR-i president

RSR

Ülikooli rahvusvaheliste suhete ring (RSR) alustab oma järjekordset, 14. tööaastat. Kõik poliitikahuvilised tudengid, tulge ja vaadake, millega tegeleb RSR! Eri- list toetust ootame esmakursuslas- telt. Ei ole ju saladus, et ringi töö- tulemused sõltuvad peamiselt sel- lest, kuidas me suudame alanud õp- peaasta alguses oma ridu täienda- da.

Seega tähelepanul
RSR-i järjekordne suur ring
koos uute liikmete vastuvõtmisega

RSR

toimub 17. septembril kell 16 pea- hoones aud. 102. Ettekandega «Hii- na pärast Maod» esineb T. Alatalu. Ootame kõiki!

RSR jätkab oma tööd traditsioo- niliste vormidega: suur ring, väike ring ning loengud nii ülikoolis kui ka linna ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides. Loodame ti- hendada kontakte ühinguga «Tea- dus». Nagu varasematel aastatel, toimuvad meie arutelud ja vaidlus- õhtud vähemalt kord nädalas.

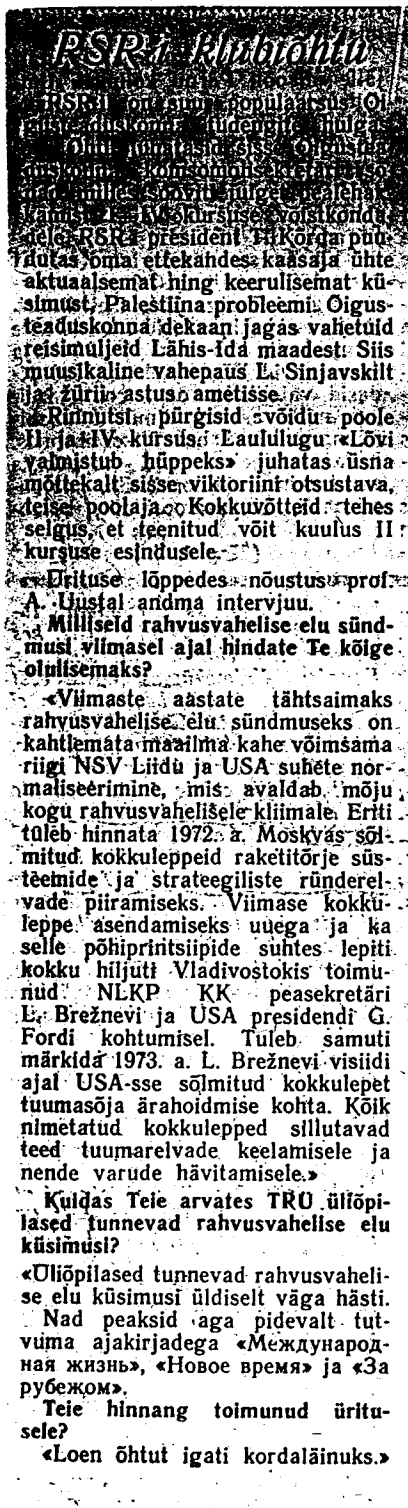
Plaanis on nii teoreetilist kui ka

RSR

praktilist laadi üritused. Eelkõige eelmise aasta võlana RSR-i III teo- reetiline konverents, mis on planeeritud veel sellel semestril. Peaksime tihendama sidemeid ka teiste vaba- riigi kõrgkoolide kollektiividega. Kuuldavasti on TPedI-ski RSR loo- dud. Jõudu neile!

Oma igakülgset abi on meile lu- banud ülikooli komsomolikomitee. Loodame, et ühiste jõupingutustega saame oma tööle uut hoogu.

VIKTOR KAASIK,
RSR-i president

Ülikooli tuntuim ring — RSR

Tartu Riikliku Ülikooli rahvusvaheliste suhete ring loodi 1963. aasta oktoobrikuus. Tema hälli juures seisis grupp poliitikahuvilisi eesotsas Mikk Titma, Mati Uessoni (esimene president), Toomas Alatalu ja teistega.

Erinevalt teistest üliõpilasorganisatsioonidest ei tunne RSR oma tegevuses erilisi määnaperioode, sest üliõpilaskonnas leidub alati erksa vaimuga ja tegutsemistahtelisi noori, kes on huvitatud rahvusvahelistest suhetest. Iga sügis on toonud ringi uusi verivärskeid tudengeid, hiljutisi abituriente. Nende hulgas on olnud palju neid, kelle huvi välispoliitiliste sündmuste vastu on tekkinud juba keskkoolipäevil ja isegi varem ning kes on iseseisvalt rahvusvahelisi suhteid uurinud.

Praegu võtab ringi tööst aktiivselt osa paarkümmend üliõpilast — nii noormehi kui ka neid. RSR-is on esindatud enamik ülikooli teaduskondi, eelkõige aga humanitaaralade üliõpilased — tulevased juristid, ajaloolased, ökonomistid ja

geograafid ning filoloogid. Ringi tuumiku moodustavad praegu Oigusteaduskonna tudengid. See on ka mõistetav, sest poliitika ja õigus on väga lähedalt seotud. Selle teaduskonna õppeprogrammi kuulub ka rahvusvaheline õigus.

RSR-i liikmeks saab üliõpilane pärast seda, kui ta on tõestanud oma sügavat huvi rahvusvaheliste suhete vastu ja aktiivselt lülitunud ringi töösse. Staažikamaile ja aktiivsemale antakse RSR-i senaatori austav nimetus.

Nagu ringi nimigi näitab, tegeleme rahvusvaheliste suhete uurimisega. Eelkõige sisaldab see iseseisvat tööd perioodiliste väljaannete kallal nagu «За рубежом», «Проблемы мира и социализма», «Международная жизнь», «Овременный мир и рабочий класс» jt.

Hinnatavat abi saavad ringi liikmed oma teaduslikult juhendajalt Toomas Alatalult. Kord nädalas koguneb RSR nn. väikeseks ringiks, kus esitatakse ettekandeid, millele järgneb arutelu. Tähtsamate rahvusvaheliste sündmuste puhul

korraldame nn. suure ringi, kuhu võivad tulla kuulama kõik üliõpilased. Mõnede probleemide arutamiseks oleme organiseerinud avalike diskussioone ülikooli kohvikus.

RSR on sekkunud aktiivselt üliõpilaskonna ideelis-poliitilisse suunamisse. See ei toimu mitte üksnes loengute pidamisega. Näiteks pidasime möödunud aasta 11. septembril ülikooli peahoone ees solidaarsusmiitingu Tšiili rahvaga. Möödunud semestril toimus ka ülikooli klubis avalik kohtuprotsess Watergate'i afääri süüdlaste üle.

RSR-i liikmed ei pea välispoliitilisi loenguid mitte üksnes ülikoolis, vaid ka Tartu ja teiste vabariigi linnade ettevõtetes ja asutustes. 1974. a. oli neid 403. Kokkuvõtete tegemiseks kujuneb aprillis toimuv RSR-i konverents.

RSR oli, on ja jääb ning kui Siina, praegu abiturient, tunnend huvi rahvusvaheliste suhete vastu, siis tea, et Sind juba oodatakse. Teadaande ringi avakoosolekust leiad septembri esimestel päevadel ülikooli peahoone kuulutustahvliit.

TONU KORDA,
RSR-i president

RSR-i välispanoraam 74

RSR-i noorenenud koosseis astus taas oma austajate ette. Esitati ulatuslik ülevaade möödunud aasta tähtsamatest sündmustest maailmas. Ringi president T. Kõrda tegi põgusa ettekande käesoleva perioodi revolutsioonilise liikumise iseärasustest. S. Täker rääkis Kuproose probleemidest ning kriisi võimalikest lahendusviisidest. M. Luigelt saadi ülevaade olukorrast Euroopas ning V. Kaasik analüüsis Portugalis toimunud võimuvahetuse iseärasusi. Välispanoraami lõpetas T. Alatalu, valgustades viimaseid sündmusi Hiinas.

Esinemistest võib järeldada, et ringi uus koosseis on peagi võimeline juhtohjad enda kätte võtma. Loodame, et lähemas tulevikus toimuv RSR-i teoreetiline konverents aitab sellele tõhusalt kaasa.

URMAS MURRE

1975

HEGEMONISM — HIINA VÄLISPOLIITIKA LIPUKIRI

1. Välispoliitikas lähenev na praegused juhid maailma dele diferentseeritult. Maad jaotatakse kolme NSVL ja USA, arenenud riigid ning arenevad maad. Maoistliku teooria järgi mustavad käesolevat eponüüm saalsed vapustused ja ümardused. Pinge lõdvenemine ajutine ja pinnapealne nähtis vapustused jätkuvat ka tule
2. «Kultuuri revolutsiooni» välispoliitika viis Hiina poliitika ja majanduslikku isolatsiooni maldamine sotsialistlikest Lääne imperialistlike riigidega. 1970. aastad tähistavad te tugedamist kapitalistidega sotsialistlike maade vastu.
3. Hiina—USA suhteid se 1969. aastal Varssavi lepingu. 1971. a. alanud «põlvkonna poliitika» viis Nixon'i visiidile 1972. a. Praegused suhted küllalt ebamäärased, perspektiividele üks põhjusi on huvide pörkamine Aasias, eeskätt Hiina välispoliitika tähtsuse objektiks on ka Jaapan. Ameerika on olnud pidevalt koostöö Toelades sealset Nõukogude vastaseid tendentse püüdesiduda Jaapanit endaga Jaapani lihtedaid sidemeid Liiduga.
4. Hiina on kategooriliselt kollektiivse julgeoleku loomisele Aasias. Tähtsust Aasia maade täielikku ja Hiina hegemonismi loomisele välispoliitika peaesimele da alalist pidevust selgitada, olles selle nimel valitud kiitu kõige reaktiivsemad kandidatega.
5. Loomisel olevas Euraasia geoleku süsteemis näeb jendatult NSV Liidu riigipoliitilist edu. Mainitud riigis naks hoobi ka Hiina mõju nidesse jagamise teooria pärast püütaksegi Euraasia geoleku süsteemi muuta.

RSR-i KONVERENTS

lähj veel üks reaktsiooni avantüür. «Reaktsiooni katsed arendada uut pealungi demokraatia likvideerimiseks meie maal on määratud läbikukkumisele.» (A. Cunhal)

9. Pärast pool sajandit valitsemise antidemokraatid kujutavad Asutava Kogu valimised endast ajaloolist sündmust.
  - «Praegune jõudude vahekorraldus bab meil avaldada veendumust, et edasimineku vabaduste konsolideerimise, valimiste korraldamise ja demokraatliku Portugali ülesehitamise teed mööda jätkub.» (PKP peasekretäri A. Cunhali kõnest partei VII, erakorralisel kongressil)
- VIKTOR KAASIK, Oigust. I k.

PORTUGAL TEEL SOTSIALISMI POOLE

4. RJL ja Ministrite Nõukogu otse ühtse ametiühingukomitee asutamisele on riigi ühiskondlik-politilise elu demonstreerimise seisukohalt äärmiselt tähtis.
5. «Majandusliku ja sotsiaalse arengu programm» peab kujunema riigi edasise arengu üheks peamiseks suunanäitajaks.
6. Suurtöösturid ja maavaldajad organiseerivad riigis majanduslikku sabotaaži, püüdes tekitada majanduslikku kaost ja kutsuda esile elanike rahulolematust, et ajendada neid välja astuma valitsuse ja RJL vastu. 11. märtsil 1975. a. kukkus

1. Koloniaalsõjad, mida 49 aastat valitsenud Portugali fašistlik režiim pidas alates 1961. a. Angoolas, Mo-sambiigis ja Ginea-Bissaus, said diktatuurile saatuslikuks.

2. Relvastatud Jõudude Liikumine (RJL) on Portugali armee nooremohvitseride organisatsioon, mis 25. aprillil 1974. a. teostas riigipöörde ja mille tulemusena poliitiline võim läks Caetano-Tomasi kätte üle Rahvuslikule Päästehuntale ja Ajutisele Valitsusele.
3. 28. septembril 1974. a. ajas RJL nurja parempoolsete jõudude riigipöördekatse ja sundis ametist lahkuma konservatiivse presidendi Antonio de Spínola. Juhitusisioon poliitilises elus läks RJL kätte.

AGRESSIOONI MÄÄRATLUS — OLULINE SAAVUTUS RAHU KINDLAKSMÄÄRAMISEL

Konventsiooni kohaselt on agressiooniks «riigi poolt relvastatud jõu kasutamine teise riigi suveräänsuse, territoriaalse puutumatuse ja poliitilise sõltumatuse vastu või ükskõik millisel teisel viisil, mis ei ole kooskõlas ÜRO põhikirjaga...»

5. Riigi poolt relvastatud jõu kasutamise esimesena on «agressiooniakti tõendiks prima facie», (esimesest pilgust kuni vastupidise tõestamiseni). Esmasuse printsiibi sõnastus konventsioonis on mitmekülgne, mis jätab ÜRO Julgeolekukonferentsile võimaluse asuda ka vastupidisele seisukohale.
  6. Agressiooni eest vastutuse küsimuse lahendamisel eristab konventsioon «agressiivset sõda» ja «agressiooni». Selline vahetamine kaotab määratluse punkti 5 praktilise tähtsuse rahvusvaheliste konfliktide reguleerimisel.
- TONU KORDA, Oigust. IV k.

poolne rahvusvaheline leping, mis keelas agressiivsed sõjad kui «rahvusliku poliitika vahendi». Otsustav etapp agressiooni määratluse väljatöötamisel algas 1968. aastal, mil moodustati ÜRO erikomitee, kuhu kuulusid 35 riigi esindajat.

3. Vastuvõetud määratlus kujutab endast eelkõige olemasolevate rahvusvahelise õiguse normide kodifitseerimist, tugineb ÜRO põhikirjale ning järgib selle terminoloogiat.
- Määratluses sisaldub kõige iseloomulikumate agressiooniaktide loetelu. ÜRO Julgeolekunõukogule antakse õigus seda täiendada.
4. Agressiooni ei tohi ära segada igasuguse relvastatud jõu kasutamisega. ÜRO põhikirja alusel on riikidel õigus enesekaitseks ning kehtiv rahvusvaheline õigus annab rõhutatud rahvastele võimaluse rakendada relvastatud jõudu enesemääramise õiguse realiseerimiseks.

24. ja 25. aprillil k. a. algusega kell 10 toimub TRU aulas RSR-i konverents.

Konverentsil käsitletakse kaasaja välispoliitika aktuaalsemaid probleeme. Osa võtavad ka Moskva Riikliku Rahvusvaheliste Suhete Instituudi üliõpilased.

LÄHIS-IDA JA INDIA Ookean USA GLOBAALSES POLIITIKAS

1. USA välispoliitika strateegia nurgakiviks on olnud ja on ka käesoleval ajal sõjalisel võimsusel põhinev doktriin, mis tegi läbi evolutsiooni 1940.—1950. aastate «massilise kättemaksu» teooriaast kaas-aegse «jõudude tasakaalu» teooriaini.

2. USA globaalse poliitika peaesmärk on esiteks nn. efektiivne sotsialismi vastu võitlemine ning teiseks hidriikoha säilitamine kapitalistlikus maailmas, mis võimaldaks saavutada kasulikuma positsiooni Lääne-Euroopa ning Jaapani järgest tugeneva konkurentsi tingimustes.
- Erilist kohta USA välispoliitilises strateegias omab Lähis-Ida. USA püüab takistada üha arenevat rahvuslikku vabadusvõitlust, mis ähvardab tema majanduslikke ja sõjalisi huve (70% mittekapitalistliku maailma naftast toodetakse Lähis-Idas, 80% sellest jaotatakse USA monopolide kontrolli alla). Kõntrroll Lähis-Idas võimaldab tugedada lagunevat NATO jõunatiiba ja luua Euroopa julgeoleku kustumise edukaks lahendamise korral «ohutu!» sõjalist platsdarmi India ookeanil.
3. Sotsialistlike riikide mõju vähendamiseks Lähis-Idas püütavad USA poliitikategelased läbi viia «osalise reguleerimise» poliitikat, mis on otseseks jätkuks 1970. aastate alguse NSV Liidu Lähis-Ida konfliktid lahendamisest kõrvaldamisele suunatud «vaikse diplomaatia» poliitikal.
4. USA loob oma poliitiliste ja majanduslike huvide kindlustamiseks India ookeanis sõjaliste baaside süsteemi nn. strateegilise kaare:

1974(?)

RSR-i konverentsiks

Oktoobris 1973. toimus järjekordne sõda Lähis-Idas. Perioodiliselt selles piirkonnas puhkevate relvastatud konfliktide põhjuseks on Iisraeli agressorite poolt araabia maade hõivamine, Tel-Avivi visa soov mitte arvestada araablaste seadus-

Lähis-Ida konflikti

poliitiline reguleerimine

likke õigusi, samuti selle agressiivse poliitika toetamine kapitalistliku maailma nende jõudude poolt, kes püüavad takistada progressiivsete araabia riikide vaba ja sõltumatut arengut.

2. Sõda näitas Egiptuse ja Süüria relvastatud jõudude võitlusvõime olulist kasvu ning araabia riikide solidaarsuse süvenemist, mille üheks avaldumisvormiks oli kümne riigi poolt kehtestatud naftaembargo Iisraeli toetavate riikide suhtes. Veel kord ilmes nõukogude—araabia koostöö tugevus, mis on liikumapanevaks jõuks konflikti poliitilisel reguleerimisel.

3. Rahvusvahelistes suhetes toimuv pinevuse lõdvenemise protsess ilmutas oma elujõudu, kusjuures Nõukogude Liidu ja Ameerika Ühendriikide koostöö tuleva-

hetuse lõpetamise eesmärgil soodustas seda protsessi, tõendades, et maailm on astunud rahvusvaheliste suhete arengus uude etappi,

4. Genfis alanud Lähis-Ida rahukonverents on andnud esimese positiivse tulemuse konflikti polii-

tilisel reguleerimisel Egiptuse ja Iisraeli vägede lahutamise näol. Vägede lahutamise kokkuleppe negatiivseks küljeks on Iisraeli keeldumine järgmistest sammudest.

5. 19. märtsil Ameerika Ühendriikide suhtes naftaembargo ajutine tühistamine jätab araabia riigid ilma tõhusast majanduslikust relvast võitluses oma alade täieliku vabastamise eest. Eriti raskesse olukorda sattus sellega Süüria, kelle positsioon välistab igasuguse territoriaalse kompromissi Iisraeliga Golani kõrgendike suhtes.

6. Kindel ja õiglane rahu Lähis-Idas on võimalik üksnes tingimustel, et Iisrael vabastaks täielikult 1967. a. juunis okupeeritud araabia alad ja oleksid tagatud Palestiina rahva seaduslikud huvid.

TONU KORDA, Oigust. III k.

Revolutsiooniline protsess Tšiilis

1. Ladina-Ameerikas on Tšiili üks tugevamate revolutsiooniliste traditsioonidega riike. Mõjukad vasakpoolsed parteid on viimastel aastatel Tšiilis tähtsat osa etendanud. Kuid mitmetel põhjustel ei suutnud vasakpoolsed ühisvalitsused (1938—41, 1942—46, 1946—47) kõiki oma kavu ellu viia.

2. 1964.—1970. aastani võimul olnud kristlik-demokraatlik valitsus ei suutnud pisireformidega olukorra parandamiseks midagi olulist ära teha.

3. 1969. a. moodustati Rahvaühendusrinne. 4. IX 1970. a. valimistel sai selle rinde kandidaat S. Allende suurima hulga hääli ja valiti presidendiks. Moodustatud rahvaühendusvalitsus pidi ellu viima sotsialistlikku revolutsiooni ettevalmistava etapi.

4. Rahvaühendusvalitsuse käes oli küll täidesaatev võim, kuid reaktsiooni kätte jäid seadusandlik võim ja kohtud. Algas võitlus revolutsiooniliste ümberkorralduste ümber.

5. Reaktsioon organiseeris maal majandusliku kaose ja terroriõhkonna. Rahvusvaheline imperialism toetas igati reaktsioonilisi jõude, suunates neid fašistlikule sõjaväelisele riigipöördele, mis toimus 1973. a. septembris.

Raul Mälik, Majandust. IV k.

Protestantlus ja katoliiklus- Põhja-Iirimaa poliitilised probleemid

1. Iirimaa praeguste poliitiliste probleemide algust tuleb otsida 16. saj. lõpust ja 17. saj. algusest. Et Inglise vallutajad olid usutunnistusest raevukad protestandid, kohalik elanikkond aga katoliiklased (Iirimaa ei teinud läbi reformatsiooni), siis omandas sotsiaalne ja rahvuslik rõhumine religioosse tagakiusamise vormi.

2. 1921. aastal andis Inglise parlament saare mõlemale osale — Lõunale ja Põhjale — õiguse autonoomsele parlamendile, lahutades selle poliitilise manöövriga tööstusliku Ulsteri põllumajanduslikust Lõunast. Sel viisil Briti impeerium mitte ainult ei säilitanud laialdast platsdarmi, vaid andis ka tugeva hoobi Lõunas sündivale iseseisvale Iiri Vabariigile.

Põhja-Iirimaa kuulumist Ühendatud Kuningriigi koosseisu kinnitati 1949. a. seadusega.

3. Ulsteri kriisi süvenemine toimus 60. aastate lõpus ja saavutas kulminatsiooni 1969. a. augustis Inglise vägede saatmisega Põhja-Iirimaaale.

Unionistliku parlamendi asendamine 1972. a. Põhja-Iirimaa Assambleega ei suutnud lahendada kriisi, sest London piiras assamblee volitusi äärmuseni.

SENTA TÄKKER, Fil. I k.

1. Ligi 30 aastat kestnud sõjategevus Kagu-Aasias hakkab vähuma — 1973. a. 27. jaanuaril sõlmiti Pariisis rahukokkulepe, mille tulemusena USA lõpetas Põhja-Vietnami vastase sõjategevuse.

1973. a. 21. veebruaril sõlmiti rahu Laoses Vietjani valitsuse ja Patriootliku Rinde vahel.

Rahuperspektiivid Kagu-Aasias

2. Olukord ei ole seni normaliseerunud Lõuna-Vietnami ja Kambodžas. Saigoni administratsioon rikub pidevalt Pariisi kokkulepet.

3. Kambodžas algas 1970. a. 18. märtsil toimunud riigipöörde tagajärjel kodusõda. Pariisi kokkulepe on kehtiv ka Kambodža kohta. Poliitiliste küsimuste rahumeelset reguleerimist takistab aga USA toetus võimul olevale parempoolsele valitsusele ning rahvavabastusjõudude peakorterit asumine Pekingis. Hiina RV välispoliitiline kurs on aga suunatud pinge lõdvendamise vastu.

4. Rahu saavutamiseks Lõuna-Vietnami ja demokraatlike väjämiste läbiviimiseks tuleks täita Pariisi rahukokkulepet:

1) lõpetada igasugune sõjategevus,

2) vähendada Saigoni armeed

3) vabastada kõik poliitvangid

5. Kuigi pinge väheneb, ei saavutata maailma ühes plahvatusohtlikumas piirkonnas enne lõplikku rahu, kui lõpetatakse imperialistlike riikide relvastatud vahelesegamine Kagu-Aasia maade poliitikasse.

ARVO JUNTI, Oigust. III k.

RSR-i konverents,

NLKP rahuprogrammi realiseerimine

5.—6. aprillil jõuab RSR oma esimese konverentsini. Aeg selleks sai juba ammu täis. Oma kümne eluaasta jooksul on nii mitmedki põlvkonnad püüdnud sellega hakkama saada, kuid asi on ikkagi millegi taha pidama jäänud. Tundub, et alles nüüd on RSR saavutanud sellise taseme ja aktiivsuse, et konverentsi läbiviimine on muutunud reaalsuseks.

OTU ringidel on aastakonverents muutunud üliõpilaste teaduslikuks aruandeks, mis võtab kokku vähemalt ühe aasta uurimistöö tulemused. Pole kahtlust, et ka meie konverents kujuneb aruandmiseks, kokkuvõtteks, edasiste teede otsimiseks. Kui teistel ringidel on ettekanded aluseks tulevastele kursuse- või diplomitöödele, siis meile on välispoliitika vaid asi, mida me teeme oma põhitöö kõrvalt. Välispoliitika on ala, kus võivad osaleda peaaegu kõik, kui mitte teadjate-tundjadena, siis vähemalt küsijatena. See peaks olema põhjuseks, mille alusel me ootame oma konverentsist laialdaselt osavõttu. Muude ringide kitsa spetsialiseerumise tõttu on neil see võimalus väiksem.

Oleme veendunud, et kaasaegses maailmas eksisteerivad regioonid, kus toimuvad sündmused, mis teravusega avaldavad äärmiselt

suurt mõju poliitilistele sündmustele ka planeedi teistes paikades. Neid piirkondi ja nende aktuaalseid probleeme käsitletaksegi meie konverentsi ettekannetes. RSR-i liikmete poolt vaadeldakse järgmisi probleeme:

1. Lähis-Ida konflikti poliitilisest reguleerimisest. Tõnu Kõrda (Oigust. III).
  2. Naftakriis ja poliitika. Vladimir Iljaševitš (Oigust. III).
  3. Aasta rahu Kagu-Aasias. Arvo Junti (Oigust. III).
  4. Poliitiline olukord Hiinas pärast HKP X kongressi. Andres Pino (Oigust. III).
  5. Lääne-Euroopa majandusintegratsioonist. Jaak Vitsur (Majandust. IV).
  6. Protestantism ja katoliiklus: Põhja-Iirimaa poliitilised probleemid. Senta Täkker (Filoloogiat. I).
  7. Revolutsiooniline protsess Tšiilis 1970—1973. Raul Mälk (Majandust. IV).
  8. Armeede osa Ladina-Ameerika riikide ühiskondlik-poliitilises elus. Rein Toomla (Ajaloost. V).
- Lisaks loetletule on kutsutud esinema külalised Moskva Riiklikust Rahvusvaheliste Suhete Instituudist ja Kiievi Riiklikust Majandusinstituudist. Neilt ootame ettekandeid Aasia julgeoleku ja

Aafrika probleemide valdkonnast. Loodame, et loetletud probleemid pakuvad huvi laiale hulgale üliõpilaskonnast ning ootame rohket osavõttu, mis oleks ka järgmiste konverentside eduka kordamineku üks põhitingimus. TRU RSR-i I konverents algab 5. aprillil kell 10 ülikooli aulas.

REIN TOOMLA,
RSR-i president

RSR! Mis see on?

TRU Rahvusvaheliste Suhete Ring (RSR) on üks vähestest üliõpilaste ringidest, mis hõlmab tervet üliõpilaskooli. Ja tänu sellele, et temasse on kuulunud üliõpilased alates filosoofidest ja lõpetades füüsikutega, on RSR viimastel aastatel muutunud väga populaarseks. RSR eksisteerib juba 10 aastat ja loogu selle aja on ta tegelnud, nagu nimigi ütleb, rahvusvaheliste suhete ning kaasaja välispoliitilise olukorra uurimisega. Meie praktilise tegevuse on jagunenud kahte suunda harru. Ühelt poolt on selgelt tudeng, kes võtab osa ringi üritustest, peab olema kursis välispoliitiliste sündmustega. Siit tuleneb rahvusvahelise ühiskondliku tegevuse harimine ringi väikestel koostöölehetel. Teiselt poolt: et me oleme üleülikooliline ring, peame ka

ülikoolile midagi andma. Seda me teeme ni. Suurte Ringide kaudu, kus arvuka üliõpilaskonna ees räägitakse selgeks tähtsad välispoliitilised probleemid. Siia kuuluvad populaarsete loengute pidamine kursustel ja osakondades.

Me näeme oma esmast ülesannet selles, et operatiivselt ning objektiivselt valgustada tähtsamaid välispoliitilisi sündmusi.

RSR koosneb ainult üliõpilastest, kuid ülikooliaeg on liialt üüriline, et me saaksime aastaid läbi ajada ühe ja sama koosseisuga. Ka meie vajame noorenemist ja uusi ideid ning nende tootajateks peate saama teie, praegused abiturientid, tulevased üliõpilased.

RSR-i president
REIN TOOMLA

RSR-i areng nõuab sügavust

Oma kaheteistkümnendale tegevusaastale läheb Rahvusvaheliste Suhte Ring vastu ajal, mil maailmas valitseb äärmiselt keeruline poliitiline olukord.

Kuigi pinevuse lõvendamine on muutunud määravaks poliitiliseks tendentsiks riikidevahelistes suhetes, on õnnestunud selle vastastel, «külma sõja» pooldajatel oma leeri organiseerida ja luua rida ohtlikke pinevuskoldeid. 15. juulil pani Ateena hunta toime fašistliku riigipöörde Küprose seadusliku valitsuse vastu. Portugalis sünnib kodanlike parteisid kui seeni pärast vihma, ulatudes praeguseks arvult üheksani. Teatud määral tekitab rahutust ka kolme väljapaistva isiksuse — G. Pompidou, W. Brandti, R. Nixoni — lahkumine poliitiliselt areenilt. Kes vikatimehe kutsel, kes oma vastaste survele, kuid kõik kolm lühikese aja, viie kuu jooksul.

Käesoleva suve sensatsioonilised sündmused nõuavad RSR-ilt kohe õppeaasta alguses härjal sarvist haaramist. Arvestades möödunud aastate kogemusi, tuleb loengulise töö raskuspunkt kanda ülikooli endasse, nõnda et ringi liikmete välispoliitilised kommentaarid jõuaksid igale kursusele igasse osakonda.

Hiljuti NLKP Keskkomitee poolt vastuvõetud määrus ühiskonnaõpetuse taseme tõstmise kohta kõrgemates koolides puudutab vastavate ka-teedrite kõrval ka meie ringi. RSR peab saama üheks lülis poliitiliselt erudeeritud noorte spetsialistide ettevalmistamisel. See nõuab RSR-lastelt senisest sügavamalt marksistlik-leninliku teooria tundmist.

Sügis on aeg, mis tasakaalustades kevadist pereheitmist, toob meie ridadesse uusi noori poliitikahuvilisi. Ka tänava loodame verivärsketelt tudengitelt täiendust ja jätkuvat tahet enese realiseerimiseks RSR-is. Samad soovid on nendele, kes alles sellel aastal oma huvides ja eesmärkides selgusele on jõudnud.

TONU KORDA,
RSR-i president.

RSR

18. novembril toimus ülikooli kohvikus komsomolikomitee ja RSR-i ühine pressikonverents. Eelnevalt saabus küsimustele vastasid ELKNO TRÜ komsomolikomitee esimene sekretär Tiit Koldits ning komitee liikmed Arvo Junti ja Jaal Uueküla. RSR-i poolt esinesid senaatorid eesotsas president Tõnu Kõrdaga. Vastajad tutvustasid komsomolitöö arengu perspektiive, mainides sealjuures esimeste kursuste aktiivsuse reserve.

Hubast õhkkonda aga aitasid luua Toivo Tasa ja Mihkel Zilmer omatoredate lauludega. Kindlasti leidis iga kohalolija sealt midagi end jaoks ning seepärast oleks meeldinud kui see pressikonverents ei jääks viimaseks.

S. TAKER,
H. SOOT

● RSR-i president Tõnu Kõrda.

Eit tuli võtta märkmed appi leidmaks RSR-i esimese töökoosoleku aega — 14. oktoober 1963. Vanade ülikooli lehtede sirvimine võimaldas fikseerida

RSR

magas oma 10. juubeli maha

setati ka muude võimudega, seadeti ületamatuteks ettevõtmisteks oli nn. kohtuistungid Lääne poliitika te üle, kus osalesid prokurörid, advokaadid, tunnustajatena kõne

ühingu tuusikuga vormistada) — kindla auditooriumi ja tagasiside olemine aasta vältel näitab tulevasele lektorile kõige paremini kätetema plussid ja miinused.

ka asutamiskoosoleku päeva — 7. oktoober 1963. Selle viimase daatumini saavad tänased RSR-lased esinematult teada. Kui rääkida välisest maailmest, siis ülikoolilistest ringidest sündis RSR kõige ohjeldamatuma reklaamimise ja eneseklaamimise institutsioonid. Tegemist on jätkunud tänapäevalgi esimestel kuudel lendulastud väljendid «Ülikooli populaarseim üritus ülikoolis kõneaineks nr. 1» pidid tugama väikesele entusiastide grupile (M. Tiitma, K. Jaanson, M. Uesson, T. Alatalu) vajaliku auditooriumi, et panna alus rahvusvahelise olukorra süstemaatilisele tutvustamisele tudengite hulgas.

Juulgen kinnitada, et viimati mainitud pühendasid esimesed RSR-lased vaieldamatult suuremat tähelepanu kui ringi hilisemad juhtkonnad. Viitaksin vahest ajalehele «TRÜ» (20.11.1970): «RSR on tõmbunud peaaegu ainult nelja seina vahele ja senaatoriid tegelevad kõigepealt eneseharimisega.» Sellest johtuvalt avati samas lehes rubriik «Who's who in RSR» tutvustamaks neid vägevaid eneseharimist eelkõige üliõpilastele. Rubriigi pikaajalisuse kohta mul andmed puuduvad. Muidugi pole ka midagi tublide noormeeste esiletõstmise vastu. Ent ... ajal ei vajanud RSR-lased reklaamimist ajaleheveergudel, nad reklaamist end ise esinemistega kurasuste ja teaduskondade ees. RSR-i algaastaid meenutades tuleks rõhutada tema sidet ülikooli komsomollikomileega. Ringi esimesed liidrid olid faktiliselt ka ülikooli komsomolliidrid, mis muidugi aitas kaasa ringi püsimisele pi-

teakse eelarvamusega. Kõik me teame, et rahvusvaheliste suhetehete kriitikal kaasajal järjest süveneb ning võib julgelt öelda, et toimimistest sündimustest raja taga huvitatuid leidub kõikjal — näidatamult endal miitsiatiivi üles näidatam ja nende vältel passiivsete aastail tuli ettekandeid ka Arstiteaduskonna üliõpilastelt ja 1964. a. ülikooli astunud stomatoloogja I kursuse tüdrukud olid vahest kõige sagedasemad osalejad ringi koos-

lektul. Võib muidugi väetada, kui võrd siin kirjeldatud süsteem on rakendatav praegu, et RSR pole täiesti väärtuslik üliülikooliline ühiskondlik-politiitiline ring, kui tal puuduvad sidemed kursuste ja teaduskondadega. Esinemine esmajoonel oma kollektiivi liikmetele olgu ja jäägu iga tudengist lektori — kommunisistliku noore või noore kommunisti esmaseks kohustusel. Vaatasin oma loengute registreerimise raamatut ja ilmselt, et RSR-is viibimise ajal (14. X 1963 kuni 13. IX 1965) peetud 111-st loengust oli 36 peetud ülikoolis ja 8 keskkoolides.

Keskkoolid peaksid kujunema teiseks üliõpilastele esinemise peareeniiks, ehkki õpilaste ees esinemine nõuab vahest kõige rohkem auditooriumi arvestamist. Õpilaste kontaktid kontaktid olemasolevate ühiskonnateaduste ringide lektorite ja RSR-i eeskujul sündisid väikesed RSR-id paljudes koolides ja komsomoli linna- ja rajoonikomiteede juures, kusjuures eestvedajaks olid jällegi RSR-lased. Nime-

Palju siin öeldust käib muidugi vanemate kursuste tudengite kohta. Kuid mida varem alustada, seda parem ja RSR-i koosolekud on igati sobivaks esinemispraktika saamise kohaks. Ei mäleta, et ise või mõni teine RSR-i juhtiv tegelane oleks lasknud mõõda võimalust suud paktada. Kui tuua jällegi arvu, siis enne RSR-i loomist oli mul kirjas 7 loengut ja üks väliskommentaari ja TV-s esinemist. Nii et läbi ja lõhki RSR-i kasvandik. Ju sai seal mehe eest rabatud, ega's muidu mu ainuke kiitus tööraamatus (rektori käskkirja 1965.a.) ja ka ainus aukiri ühinguult «Teadus» pole pärit RSR-i päevilt. Nagu näete, lektoriametiga eriliselt loorbereid ei lõigata. Peatänu on teadmine, et sind oodatakse järgmiseks korraks samase kohta tagasi. Kuidas lektoriks saadaakse? Kõige suurema arendamist õpetati siis ja praegu, samuti loengute koostamist. Potentsiaalne auditoorium on kasvunud, et mitte lektorite arv. Ülikooli viimastest komsomollikomitee aruandest võis lugeda, et aastaga pidasid RSR-lased 200 loengut. Vähe, kui arvestada, et RSR-i esimesel tööaastal peeti juba 170 loengut. Olen veendunud, et igal RSR-i koosolekul viibib 2—3 meest, kes võiksid kohe lugema hakata. Meenutaksin lektori sündi RSR-i esimesel töökoosolekul. Põhiettekande tegi Mikk Tiitma. Drituse lõppedes teatas ta, et linnas algab poolte tunni pärast samal teemal väljakuulutatud loeng, temal aga aega minna pole ja ... surus oma tuisiku ühele kohaliviibinule plihku.

õeldes: «Räägi edasi, mis kuulid!»

olnud riikide sotsiaalsete gruppide esindajad. 1964. a. toimus selliseid show'sid kaks, kusjuures kolm tumoisimist Goldwateri üle korraldaja pilgemi täis TPedi saalis. Mais 1965 toimunud pressikonverentsil esines Mao Ze-dongi «esindaja», kes muidugi lõpuks jänni jäi ja minema kihutati. Sama aasta sügisel mängiti TRÜ klubis RSR-laste osavõtul maha valimiskampaania kapitalistlikus N riigis (samalaadset ettevõtmist toimusid kõikides Tartu koolides ja seejärel ka mujal vabariigis). Tundub, et RSR-i esimeste aastate viljakaist kogemustest töövormide mitmekesisamiseks oleks üht-teist võimalik rakendada ka praegu.

Lõpuks mõni sõna ka pealkirjas toodud etteheitest. Nimevikku ja eelkäijate tööd tuleb teada. 1966. aastal sai ringi tollane juhatus isegi kroonikaraamatu kingitud, mis aga jäi kuuldavasti kasutamata ja läks lõpuks koguni kaduma. Peaksime jõudma ikkagi niikaugele, et igal ringil ülikoolis oleks oma regulaarselt täidetav teadusraamat. Siis ehk saab juubelilõputu sel õigel juubelipäeval räägitud.

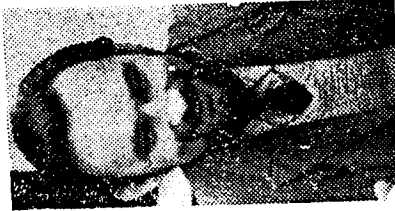
Olgu lisatud, et RSR-i 10. aastapäeva pidulikult tähistati reedel. Kohale oli kutsutud kõik 10 presidenti. See enneoletamatu vaatepilt 10 presidenti korraga — jai suuremale publikule nägemata kõrge tiitli kandjate julgeoleku kaalulustel. Leppigem, nagu teistegi tähtsamate kohtumiste puhul, napi sõnalise materjaliga järgmises lehes.

Kas RSR-i taassünd?

5. novembri ülikooli ajalehest võisime lugeda Toomas Alatalu artiklit RSR-i möödunud aegadest. Võib-olla oli ka selliseid tudengeid, kes silmitsesid lühiteadet «ELKNU TRÜ komitee istungil». Arvatavasti jäi mõnelgi meelde lause: «Kolmanda päevakorrapunktina oli vaatluse all RSR-i tulevik ja põhivaatluse all RSR-i kujutab endast suunad». Mida siis kujutab endast RSR olevikus ja millisena tahab ta välja näha tulevikus?

RSR-i eesotsas on seni olnud 9 meest, kes igaüks on tahtnud ringile anda just sellise näo, mille talle endale kõige rohkem meeldis ja võib-olla ka milliseni ta oleks eelkõige tahtnud enmast näha. Kuid igaüks neist on pida-

nud RSR-i kohaks, kus tudengil on võimalused eneseväljendamiseks — kes nägi seda show'des, kes eneseharimises, kes teiste harimises. Ja

Toomas Alatalu Jaak Kaarma

nii hakkasid pikapeale välja kujunema RSR-i tegevusalused, mis nüüd on saanud traditsiooni joo. Kuid samas ei tohi unustada, et iga traditsioon muutub pikapeale rutimiks ning selle vältimiseks on vajalik kogu aeg juurde saada värsked mõtted. Hakkasid välja kujunema põhidogmad, näiteks et RSR-i presidenti saab kukutada ainult 500 inimese silme all ülikooli klubis (siit paljude arvamus — Muutus traditsiooniks, et kokku saadakse igal kolmapäeval, kus tehakse nädatalkommentaare ja

lahatakse ilmaelu probleeme (siit arvamus — RSR on ainult jututuba). Traditsiooniks muutus ka nn. suur ring, üritus, kuhu pääsemise eest tudengid võitlesid nagu kohe pärast päikese all (siit arvamus — just selline peabki olema see õige RSR).

RSR tahab palju ära teha. Me loobusime ühest traditsioonist, taastades samal ajal teise. Enam ei hakka me koos käima tingimata kolmapäeviti, ära jäävad ka nädalaringvaated. Leidstume, et peame järgama oma töö kolmeks tasapinnaks. Esimene on see, mida ollakse harjutanud kutsuma (ka veidi ironiliselt) eneseharimiseks. Selle asemel et kuulata ühe mehe juttu, ja ise ainult passiivselt osaleda, on ringi liikmed suures osas tegevusse kaasa tõmmatud RSR-il pole siiani olnud kindlat põhikirja, mis tähendas seda, et meile võis tulla igaüks, kes tahtis, ja minna samuti. Nüüd saab ehk võimalikuks, et eneseharimise koostulustele saavad ja võivad tulla ainult RSR-i kindlad liikmed.

Teist tasapinda nimetame «kohvikutasapinnaks». See tähendab avalikkuse ette tulekut, kuid me ei taha seal näha ainult passiivseid osalejaid, me eeldame ja loodame, et üritused kohvikus kujunevad diskussioonideks, kus igaühel oleks sõna sekka öelda.

Ja viimane tasapind oleks suur ring. See peaks toimuma kohe, kui maailmas juhtub midagi erakorral-

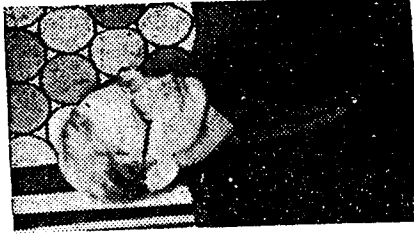
Mati Uesson

Võib-olla te mäletate veel selle sügise esimest suurt ringi, mis toimus peaaegu vahetult pärast sündmusi Tšiilis ning kus oli ligikaudsete hinnangute põhjal umbes 200 inimest. Samas ka õpetund — Lähis-Ida suur ring jäi ilmselt hiljaks ja probleemi teravik oli nürinenud Tulemus — kohal oli vaevalt 50 inimest. Suures ringis näeksime neid meelsasti mitu korda rohkem.

Neid kolme tasapinda iihendavad RSR-laste loengud nii ülikoolis kui väljaspool. Juba mitu aastat pole RSR pidanud loenguid kursustel, osakondades, teaduskondades. Nüüd avaneb selleks jälle võimalus.

Ja lõpuks ka address. Aastaid

tagasi moodustasid RSR-i tuumi-ku ajaloolased, juristid, majandusmehed. Nüüd on alles jäänud peamiselt juristid, teisi on vaid üksikuid. Kuhu on jäänud arstid, füüsikud, geograafid, filoloogid? Ja kuhu on jäänud naisüliõpilased RSR-i koosolekutelt? Keskkoolides juba kurdetakse, et

Rein Ruutso

iga aastaga progressseerub «valkiiv-pölvkond». Osa mehi väidab, et esimesed pääsukesed sealt maalt on juba ülikoolis. Ei usul TULGEI REIN TOOMLA, RSR-i praegune president

Fotodel: RSR-i presidente

Jüri Laane fotod

1973

25. novembril hilisõhtul 1971. a. vapustas näokattes roimari püstolilask sadu tartilasi. Ei, tegu põlnud haituuramõrvaga ä la Rein Vähi striptiis roheliste rahadega. 21. aastane brünett nooruk varises toolile ja sealsamas ülikooli klubis kuulutas RSR välja leinaseisu tapetud presidendi Tõnu Laagi mälestuseks.

Seda vana show-naija poleks mõtet meenutada, kui sel õhtul poleks salapärase mõrvar koos endise presidendiga tabanud raskelt ka kogu RSR-i — praktiliselt on too presidendi-show jäänud RSR-i viimaseks suureks ettevõtmiseks. Alates 1971. aasta lõpust hakkas ringi tegevus soikuma. Põhjusteks on eeskätt vana kaadri, sealhulgas president Tõnu Laagi lahkimine, uute liikmete juurdevoolu peaaegu täielik lakkamine ja vanade töövormide aegumine. Ja praegu ei tea suur osa I ning II kursuse tudengeid üldse, mis ast see RSR õieti on.

RSR — rahvusvaheliste suhete ring, *alma materi* omaaegne kuulsaime üliõpilasring sündis 60. aastate algul. Tema ajalugu on praegugi veel fikseerimata, mäletame, et halli juures seisid mitmed hünid juba avalikus elus tuntud ühised ristisaksad praegune Eesti laarsein väliskommentaator Toomas Alatalu, kellele RSR ka suures kultuurilise võlgne. Alatalu oli ühine ülesandeks teha tudengi-

tele laiuti ja sügavuti selgeks rahvusvahelise elu sõlmpunktid ja keerdkäigud. Töövormiks kujunes nn. suur ring — RSR-i liikmete ettekanded ja vastamine küsimustele kokkukutsutud üliõpilaspubliku ees. Laialt hakati tegema ka RSR-

maha tulised vaidlusalasingud, arutati ja vaeti tulevikupaane. Uue joone negatiivseks osaks sai aga RSR-i üha suurenev eemaldumine tudengiprobleemidest, populaarsuse langus, uute liikmete juurdevoolu vähenemine. RSR hakkas

vestlusi välisreisidest, diplomaatist, majandusest, poliitikaast, tuurist; ekskursioone mööda maad ja vahest ka raja tahaku esinemise võimalusi ja musi; võimalust süveneda poliitikesse probleemidesse; võtta teha teaduslikku tööd rahvusvahelise elu alal koos avaldamisvõlustega; korraldada teaduslikke verentse; astuda ühingu «Teaduslikte ridadesse; avaldada teaduslikke rahvusvahelistel teemadel; korraldada show'sid ülikooli, saada populaarseks üle kogu maailma mater'i; osa võtta RSR-i traditsioonide kujundamisest; saada vabaks kogemusi ja ideelist kaitset edasiseks tegevuseks komandantei või riigiparavadi töös. Kaotada pole midagi, võtta maailmi!

RSR — loojangukuma või taassünni koit?

show'sid. Sel perioodil valmistas RSR rohkesti ette noori lektoreid — mainigem peale Toomas Alatalu veel praegust ELKNO Keskkomitee lektorit E. Rahumaa, Teaduste Akadeemia filosoofiaaspiranti R. Ruutsood, poliitilise ökonoomia kateedrist Siim Kallast, EOE-73 komisari Tõnu Laaki ja paljusid teisi.

Kuuekümnendate aastate lõpul kandus ringi töö raskuspunkt avalikult esinemistelt üle sissepoole, teadusliku töö suunas, püüdes haarata üha sügavamale. Põhitseks vormiks sai väike ring — RSR-i liikmete koostumine, kus peeti

muutama tarkade meeste suletud ringiks. Ja kui targad mehed seitsmekümnendate aastate algul ülikoolist ja ringist lahkusid, seis RSR suure lühja augu ees.

Lahendus saab olla vaid üks — uute suure poliitika tüngrite, eriti I ja II kursuse tudengite tuleviku RSR-i. Praegune poliitiliselt ja majanduslikult aärmiselt huvitav maailmepärgelme aeg peaks omalt loomalt eriti soodsa olukorra noortele, kes rahvusvahelisest elust tõsiselt huvituvad.

Mida pakub RSR oma liikmetele? Hübuse diskussiooniklubi, kohtumisi silmapaistvate inimestega ja

See pärast kitsub RSR-i praeguseks presiidiumi kõiki, kes tõsiselt ikast ja maailnamajandusest huvitavad, 6. märtsil kell 20 kohtumisele. Tulge kindlasti mõnele antud aeg elu tõi meiega liituda hiljem jooksvat informatsiooni.

RSR senaatorid
R. MALK
G. VITSUR

RSR-asjalik meeldetuletus rebastele,

Kallis rebanel! Kui Sinule need kolm kuulsat tähte — RSR — veel midagi ei ütle, siis on Su eneseharmisprotsess veel küllalt primitiivsel tasandil ehk teiste sõnadega — suurkooli elust oled Sa veel häbemata vähe teadlik. Igaks juhuks olene nõuks võtnud Sulle selle asja veel kähku ära seletada, enne kui ehk juba hilja ei ole.

RSR on nimelt see kuulus ülikooli Rahvusvaheliste Suhete Ring, mille juured juba sügavasse ajalukku ulatuvad. Kroonikaandmete järgi istunud see ring koos juba siis, kui Egiptuse vaarao Tutmosis III 1500 a. e.m.a. oma naabrite vastu suuri sõjaretki ette võtnud. Tolleaegne RSR mõistnud säherduse ekspansioonipoliitika karmilt hukka ja teinud rahvamassides laialdast selgitustööd. Kuid ka sel hallil ajal juhtunud rohkesti rebaseid olema, kes RSR-ist midagi teada ei taht-

nud ja seetõttu puhkenudki mitmed tülid ja pahandused.

Edaspidi kaob RSR taas veriste ajaloolehekülgede vahele küll tihti oma sõna sekka öeldes, aga kommenteerimise ja publitseerimise vi-

aga ka vanadele ignorantidele

letsate tingimuste tõttu ei saavuta ta oma õitsengut enne kui Tartu Riikliku Ülikooli ajal. Sel kuulsel ajal kasvab RSR-ist välja Toomas Suur ehk väliskommentaator Toomas Alatalu. Samast pinnasest võrsuvad hiljem praegune EOE komisar Tõnu Laak, ELKNO KK lektor E. Rahumaa ja paljud teised, kas ülikoolis praegu veel tegutsuvad või juba lõpetanud komsomolitöötajad, aspirandid, õppejõud. Ent nagu iga põld vajab uut seemet, nii ootab ka RSR Sind, noor tu-

deng, sest RSR on kui põhjatu kott ja töid-tegemisi tuleb aina juurde. Seega, kui Sa sise- ja välispoliitiliste ning majanduslike sündmuste vastu tõsiselt huvitunud ja kaasa tahad lüüa, ootab Sind RSR. Ta annab Sulle võimaluse põnevaiks diskussioonideks, huvitavateks loenguteks ja vestlusteks, kohtumisteks oma ala spet-

sialistidega, avalikuks esinemiseks loengutega kuni võimaluseni saada ühingu «Teadus» lektoriks, oma kirjutiste publitseerimiseks, komanderinguteks ainealastele seminaridele ja koosolekutele, vajaliku karastuse tööks partei- või riigiparavadiis ja veel palju, palju muud. Täpsem kohajetulemise aeg määratakse hiljem. Jälgi kuulutust peahoone teadetahvli!

RSR-i presiidium
R. MALK
G. VITSUR

RSR

WATERGATE

Ohtul vastu 7. oktoobrit oli klubis rahutu. RSR tuli rahva ette ookeanitaguseid asju klaarima. Watergate!

Mis juhtus Watergate'is?

Kes olid Watergate'is?

Mida tehti Watergate'is?

Miks rääkisid Watergate'ist kõik ja kõikjal?

Meie küsime, RSR vastab.

Vastab hästi, teeb puust ette ja värvib punaseks... nagu Tootsi maakera. RSR kasutab kõiki ära-proovitud ja -proovimata vahendeid, mis kuulajaid mõjutada võiksid.

Kuid isegi ameerikalik valimiskampaania jättis publiku (valijad) külmaks. Olgu mis on, peaasi, et mind ei häiritaks. Saalis oli jahedavõitu, aga kongresmenid laval lausa higistasid. Ega neil kerge olnud, ikkagi Põhja-Ameerika, mitte Tšiili.

Põhjamaa jaheduse mürdsid alles «Deep Purple», «Sweet» ja ... Miss Diskoteek. Rahvas on rahvas, olgu Ameerikas või Tartus. Rahvas armastab vaatemängu.

Tee nii, RSR!

Väikesi viperusi ära pane tähele!

Harjutamine teeb meistriks!

Edu on juba märgata!

MARGIT REHEMAA
MARIKA PRITS

RSR

Möödunud nädala sündmustest

võiks tähtsaimaks pidada 21. septembril alanud ORO Peaassamblee istungjärku. 106-st päevakorrapunkti on üks huvitavamaid Hiina RV esindatuse küsimus. 1949. a. loodud maailma suurima elanike arvuga riik on senini jäänud ilma oma seaduslikest õigustest osaleda maailmafoorumis. Põhitakistuseks oli senini USA vastuseis. Pärast kultuurirevolutsiooni hoogustunud Hiina diplomaatia tegevus (kajastub ilmekalt Pekingi aktiviseerunud sekkumises maailmapoliitikasse) on viinud suhete taastamisele paljude välisriikidega, üllatava pöördeni vahekorras USA-ga (viimane liit näib olevat suunatud NSV Liidu ja Jaapani vastu). Tänu sellele toetavad praegu Hiina RV vastuvõtmist ORO-sse ka USA valitsevad ringkonnad. Probleemiks jääb aga Taiwan, kellele USA püüab leida komp-

romisslahendust plaanis, mille järgi Taiwan jääb Peaassamblee liikmeks, Hiina RV-st saab aga Julgeolekunõukogu alaline liige. Nõukogude Liit on alati pooldanud Hiina RV vastuvõtmist ORO-sse (viimati väljendatud 25. sept. k. a. NSVL—Jugoslaavia avalduses).

Igatahes on Hiina RV võimalused pääseda ORO-sse tunduvalt soodsamad kui kunagi varem.

Teatavasti saab sel aastal täis ORO peasekretäri ametiaeg. Et ta sellele kohale edasi jääda ei soovi, tuleb ORO-l valida uus juht. Kindel kandidaat praegu puudub, kuid mitmed allikad hindavad kõrgeks Gunnar Jarringu aktiaid.

Oluliseks sündmuseks oli kahtlemata NLKP KK peasekretäri L. Brežnevi turnee kolme sotsia-

listlikesse riiki. 22. sept. saabus ta Belgradi. Oldiselt on teada Jugoslaavia eriarvamused nii mõneski rahvusvahelise poliitika küsimuses, siit ka arusaadav huvi viisi vastu.

Kolm päeva kestnud läbirääkimis hindasid mõlemad pooled kasulikeks ja vajalikeks ning avaldasid lootust, et kohtumised kõrgel tasemel aitavad teineteist paremini mõista. 25. septembri avalduses rõhutati vajadust tihendada suhteid kahe maa vahel, deklareeriti vastastikuse suveräänsuse austamist jne. Väga perspektiivne on mõte muuta Balkani poolsaar tuumavabaks tsooniks.

Enne ärasõitu anti J. Broz Titole kutse tulla visiitile NSV Liitu. Mida puutub Titosse, siis arvab ta, et riigijuhtide isiklikud kokusaamised on vägagi soovitatavad.

RSR

16. oktoobril tuli RSR-i senat peale suvist vaheaega jälle kokku, et võtta arutusele olukord Lähis-Idas ning anda oma seisukoht edasi ka hulgale asjast huvitatud tudengitele. Käsitleti: 1) sündmuste ajaloolist tagapõhja — teema, milliga debüteeris 2. aasta senaator Olavi Pesti; 2) araabia maade üht-

Olukord Lähis-Idas

suse küsimust — 2. aasta senaator Hardo Aasmäe; 3) viimaseid sündmusi Jordaania — 1. aasta senaator Heikki Talving. Kokkuvõtte teigi 3. aasta senaator Tõnu Laak. Lühidalt sellest, mis sisaldus sõnavõttudes. Juudid asusid endale Palestiinas kodumaad rajama esimest korda juba XV—XIV saj. e.m.a. Sajandeid hiljem, pärast Rooma ülemvõimu vastu suunatud ülestõuse (66.—70. ja 132.—135. a.) purustamist, aeti juudid Palestiinast välja — neil tuli asuda teiste rahvaste hulka elama. 2000-aastane kannatuste ajalugu tekitas sionistliku liikumise, mis elavnes eriti seoses fašistlike genotsiidide rakendamise ja paljudes Euroopa maades. Ja nüüd on maailm juba teist korda seatud fakti ette, et juudid on asunud endale kodumaad rajama. Oleme mõnes mõttes harjunud kolooniate tekkimise ja kadumisega; kodumaa aga, kui ta on loodud, ei kao — hoopis vastupidi: äsja loodud, ilmneb tal tendents laieneda. Loomulikult ei suuda aga sel territooriumil elunevad teised rahvad aru saada, miks peaksid nemed loovutama territooriume, hüvitades sellega juutidele eurooplaste poolt tekitatud kahju. Olukorra teeb momendil eriti keerukaks veel asjaolu, et religioosse momendi kõrvale on astunud veel rahvusliku vabastusliikumise ning sellele vastutegutsevate jõudude vaheline konflikt. Seoses kolme viimase sõjaga Lähis-Idas on tekkinud mitmeid õige teravaid ja keerukaid probleeme: 1) Palestiina põgenike elutingimused — aetuna välja oma põlistelt aladelt, moodustavad nad näit. Jordaania elanikkonnast arvuliselt enam kui poole — vajavad parandamist, eelkõige sel teel, et nad asuvad tagasi Palestiinas; 2) Iisraeli relvastatud jõudude okupeeritud aladelt tagasiõmbamine, mida näeb ette ka ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon 22. novembrist 1967 ning mida tunnustavad niihästi AÜV kui ka formaalselt Iisrael. Pidanud ligi 2 tunni jooksul läbi rääkimisi nende kahe põhiprobleemi ja arvukate alaprobleemide üle, leidis RSR-i senat, et olukord vajab kõige kiireloomulisemat reguleerimist, kuid samal ajal oldi sunnitud tunnistama oma võimetust olukorda otseselt parandada. RSR — press

RSR ja dialektika

Viimasel ülikooli komsomolibürool arutati rahvusvaheliste suhete ringi tööd. Tahaksin lugejaga ja-gada mõningaid mõtteid lootuses, et leidub vastuvaidejaid.

Esimese lähenemise korral: asjad RSR-ga on halvad. Seda tuleb järeldada lihtsatest tõsiasi-dest (õigemini nende puudumisest): suuri, üleülikooilisi koosolekuid pole korraldatud, palju ei ole kuulda ka senaatorite esinemistest kursustel.

Tõnu Laak, kelle senat valis presidendile abiks, et kursustel loenguid korraldada, satub piinlikku olukorda: enamik (kui mitte kõik) senati liikmeid põhjendab oma keeldumist minna kursustele esinema ajapuudusega. Tundub küll, et see on vaid ettekäändeks. Milles on siis asi?

Tuleb arvata, põhjus peitub senati koosseisus. Pärast selliste üliõpilaste nagu T. Leito, J. Alliku, P. Kenkmanni, S. Kallase ja mõnede teiste lahkumist RSR-i senati koosseisust (sinna kuulumine on rangelt vabatahtlik) kas ülikooli lõpetamise või «teisele ühiskondlikule tööle siirdumise» tõttu on seal puha noored mehed, enamik I—II kursuselt. Niisiis: senatis toimus vere värsknemine ja nooremine, mis pole ju iseenesest halb, kuivõrd see on paratamatu.

Niisugune olukord tõi kaasa uue mure. Et häid lektoreid-rahvusvahelise olukorra tundjaid ei koolitata üks-kaks-kolm. siis luges senat: hädavajalikuks töötada 1969/70. õppeaastal «sissepoole», harida iseennast. Tõele au andes tuleb öelda, et seda on rohkem või vähem järjekindlalt ka tehtud, rohkem kui viimase 2—3 aasta jooksul. Järelikult... kõik on korras, tuleb ainult oodata ning sellega võiks loole punkti panna. Kuid ei. Häirib veidi kiuslik mõte: kas sellisest tööst RSR-is niisugusel kujul üldse mingit tulu on?

Põhjendused:

1) paljud noored senaatorid tulevad koosolekule saama, ainult kuulama, mida räägivad teised, need, kes eelmise koosoleku põhjal teavad mõne ettekande tegema;

2) suur koosolek, nn. «suur ring» on senaatorile enesetäiendamiseks väga vajalik, omamoodi stiimul. «katsumine», mis sunnib end sündmuste ja probleemidega hästi kurssi viima;

3) ilma «suure ringita», avalike esinemistega on «väikestest ringidest» (senati koosolekud) vähe kasu, sest viimane on esimese teenistuses.

Vaatleme lähemalt viimast põhjendust. RSR saab teha välispoliitilist propagandat ülikoolis kahel viisil:

- 1) RSR-i suures ringis, 2) esinemistega kursustel.

Ajaliselt peab teine järgnema esimesele.

Et «suuri ringe» ei ole toimunud, siis on selge, et 1) noortel senaatoritel «ei ole aega» kursustel vestlemiseks (s. t. puudub julgus «vette hüppamiseks üldse», mitte aga «vette hüppamiseks tundmatus kohas» — kursusel; 2) kursused ei tea, mida RSR kujutab, ja «mis sealt seest leida on»; 3) noortel senaatoritel puuduvad eneseväljenduse võimalused.

Need probleemid, õigemini RSR-is sellise olukorra kujunemine, on teatud määral ühe puu viljad, mille juured peituvad mujal, ja see muu näib peituvat nimelt ülikooli komsomoliaktiivi omapäras. Jämedates joontes on olukord selline:

Ühe ülesande jaoks on meil kaks kandidaati: Rein ja Juhani (mõni teadja muigab skeptiliselt ja hüüatab: «Mis siis viga, tavaliselt on ainult Rein üksinda!)). Rein on aktiivne: lööb kaasa OTÜ-s, kuulub teaduskonna komsomolibüroosse jne., Juhani on teada ainult ta nimi. Selge, et valik langeb Reinu kasuks: tal on ju kogemusi ja mis see üks asi veel ära teha ei ole...

On ju nii, lugeja!? Tuleb nentida, et kahjuks RSR-ile (kuid kas ainult RSR-ile?) ei ole RSR-i aktivistid saanud (või osanud) selles suhtes erandiks jääda... Miks see nii on, mida ette võtta, seda arutab lugeja ise järgmises ajalehes deviisi alusel: «Kes, kui mitte mina, ja millal, kui mitte nüüd?»

E. RAHUMAA

Teatavasti esitas härra A. von Thadden, Lääne-Saksamaa natsionaaldemokraatliku partei liider, Julgeolekunõukogule avalduse, milles ta süüdistas SFV kantslerit W. Brandti selles, et viimane ei võimalda tal sõita (Ohendriikide sõjaväetransporti kasutades) läbi SDV territooriumi Lääne-Berliini valimiseelset (fašistlikku) propagandat tegema. Seda nimetas v. Thadden inimõiguste rikkumiseks ja RSR-i senaatoritest Julgeolekunõukogu oli sunnitud asja arutama.

Üldiselt on istungist mingisugust terviklikku pilti üsna raske anda, võiks ehk püüda välja tuua sõlmpunkte või põhiprobleeme ning tutvustada struktuurset ülesehitust.

Istungist võtsid osa eesistuja J. Sootak, ÜRO Julgeolekunõukogu alalised liikmed Hiina (keda NSV Liidu ja Prantsusmaa esindajad taivanlaseks või tsankaišiilaseks ni-

ÜRO Julgeolekunõukogu avalikult istungilt (RSR-i teostuses)

metasid, nii et USA teda kaitsma oli sunnitud), NSVL, USA, Suurbritannia ja Prantsusmaa, ajutistest liikmetest oli kohal ühe Araabia vürstiriigi esindaja. Tunnistusi andma olid kutsutud mõlema Saksa riigi esindajad.

Von Thaddeni bravuursest sõnavõtust ilmnes, et tema poliitilised tõekspidamised võimaldavad asetada võrdlusmärki sotsiaaldemokraatide ning kommunistide vahele. Istungi käik näitas, et Julgeolekunõukogu on võrdlemisi abitu avaliku fašistliku propaganda vas-

tu ning lugupeetud kapitalistlike suurriikidel on kõigil kõige üllamad kavatsused, ainult et nende realiseerimisega on lood täbarad.

Vastuseks lääneriikide esindajate sepitsustele (Hiina jäi esialgu osavõtmatuks), natsionalistlikele propagandale jm. selgitas NSV Liidu delegaat veenvalt oma positsiooni ja tegi konstruktiivse ettepaneku Saksamaa küsimuse lõplikuks lahendamiseks. NSV Liidu resolutsiooniprojekti poolt olid sunnitud hääletama isegi USA ja Suurbritannia esindajad. Vastu hääletas imperialistide käsilase Hiina (Taivani) esindaja. Ja selgest oli küllalt resolutsiooni tagasilükkamiseks.

Siit aga: kelle huve kaitseb Hiina kodanluse esindaja ÜRO-s, eriti Julgeolekunõukogus, kus ta on alaliseks liikmeks?

RSR-PRESS

RSR-i liikmetele

— peamiselt neile, kel puudus võimalus meie eelmisest koosolekust osa võtta.

Käesoleval semestril jätkab RSR oma tavakohast tööd endisel kombel — vanas kohas ja vanal ajal. Järgmisel senati töökoosolekul arutame päevakajalisi sündmusi ja üht küllaltki suure põhimõttelise tähtsuse ning otsustava tähendusega küsimust, seega oleks väga soovitud ning vajalik kõigi asjaosaliste isikute kohalolek.

Niisiis, lugupeetud RSR-i liikmed, esmaspäeval, 23. veebruaril kell 18 ühiskonnateaduste majas aud. 212. Paluks mitte hilineda; veel vähem ilmumata jääda.

RSR-press

VEEL KORD DIALEKTIKAST JA RSR-ist

Dialektika ja ükskõik millise vaadeldava küsimuse ühendamine on asjaliku (pro teadusliku) käsitluse eelduseks. E. Rahumaa artikkel ajalehes (vt. «TRÜ» nr. 10, 27. märts, 1970) irriteeris just pealkirjaga, mille all ta üritas vaadelda dialektilisena raskusi, mis on tekkinud RSR-is, takistusi senaatorite eneseavardamises ja eneseväljendamises. Vastuolusid on aga vaadeldud RSR-i seesmist vastuoludena, senaatorite isiklike omadustena. Läbilõige on tehtud n.õ. staatilise keskmise senaatori «ühiku» tasemel staatilis-metafüüsiliselt, käsitlemata senaatori ja RSR-i vaheliste suhete muutumist, mis on paratamatu, arvestades üliõpilase kohustuste muutumist seoses edasilükamisega kursuselt kursusele.

Selleks, et RSR-i senaatorid väga mitmel rindel võitlevad ja väga edukalt, ei ole minu arvates mitte kurja juur, just need osalemised saavadki toitevaks allikaks isiksuse kujunemisel. Küsimus on proportsioonides, nende seostamise jätku-tes. Just sellepärast ei võrsu neist kurja juurtest» puid, vaid paremal juhul põõsas.

Vastuolu, mis avaldub igas RSR-i liikmes, sisaldub juba rahvusvaheliste suhete ringi enda asendis mitmesuguste üleülikooliliste organisatsioonide süsteemis. RSR tekitab TRÜ komsomolikomitee juures komitee liikmete ja asjahuviliste eneseharimiseks. Hiljem eraldus ring peaaegu täiesti iseseisvaks, algas massiürituste periood, kuigi samal ajal anti kaadrit komsomolikomiteele ja noori teadusemehi. Praegustest komsomoliaktivistidest ja juhtidest on väga paljud kaasa

lõõnud RSR-is ja ka võidetud UTU auhinnatöödest on paar-kolm esitatud RSR-i liikmete poolt. Hetkel aga puuduvad sidemed nii komsomolikomiteega kui ka auditooriumiga. Käsitlemata siin subjektiivseid vigu RSR-i enda juhtimises ja uue kaadri juurdeõppimises, samuti objektiivseid raskendavaid tingimusi, mis seisnesid poliitikas endas, problemaatika keerulisemaks muutumises, on selge, et RSR-i praegused probleemid tulenevad tema isoleeritusest. Selliselt ei õnnestu kaasa haarata tugevaid isiksusi ega välja selgitada potentsiaalseid senaatoreid üliõpilaste seast.

Missugune peab olema ideaalne senaator? Mida võib ta anda RSR-ile ja see temale? RSR-i senaatoriks olemine tähendab nii üld-erudeerituse, teaduslike huvide kui ka poliitilise mõtlemise ühendamist ühes isikus. Samal ajal ei saa see tarkus jääda vaid platooniliseks, vaid peab avalduma aktiivses suhtlemises keskkonnaga. Seetõttu pole selline ühendus vältimist vajav pahe, vaid paratamatus. Nende harmooniline ühendamine on võimalik aga vaid ajutiselt, RSR-i kuulumine on vaid üks etapp (I–III kursus), kuigi väga vajalik, üliõpilase arengus. Vastandite tasakaal (poliitika ja teadus, senaatori amet ja komsomolitöö) domineerib ajutiselt vastandite võitluse üle, kasvab üle

võitluseks hilisemal üliõpilasaastail, kui eluplaanid hakkavad kindlamat kaju võtma. Konflikt, vastandite välistamine teineteise poolt, lõpeb peaaegu alati RSR-i kahjuks. Tekib uus ühtsus mingil muul alusel, kusjuures poliitikaga tegelemine jääb kõrvaliseks. Dialektika avaldub siin n.õ. negatiivse dialektikana RSR-i jaoks. Põhjus on selles, et vastuolu ei sisalda endas isiksuse arenemise allikat. RSR ei saa olla teataval astmel üliõpilase arengu keskkonnaks, poliitikaga tegelemine kui hobi ei saa kasvada üle teaduseks. Poliitikust lektori elu-olu magistraalteed jäävad väljapoole RSR-i, omaette. Poliitikust lektori kvaliteet ei saa kasvada üle rahvusvahelist olukorda uuriva teadlase kvaliteediks, on raskesti ühendatav sotsioloogi, juristi erialadega. Eitamise eitamist ei toimu RSR-i raamides, toimub lihtsalt eitamine millegi väljaspool RSR-i oleva kasuks. Edasi tegutsemine jääb igaühe südame- ja erasjaks. Nii kujuneb perioodilise uuenemise tsükliks maksimaalselt 3 aastat, väga kõrge kvalifikatsioonini ei jõutagi: lahkutakse teatava küpsuse saavutamisel.

Järjepidevuse kadumine kuulub n.õ. subjektiivsete vigade hulka. Ühe põlvkonna peaaegu tervikuna lahkumine raskendab muidugi uute jõudude akumulierimist. Töötami-

ne sissepoole on vaid ajutine ja mööduv vorm, üks aste senaatori arengus. Enese loomine toimub vaid aktiivses tegutsemises. Suletud ring muutub arenemiseks alles siis, kui uuesti taastatakse kontakt auditooriumiga suure ringi koosolekute kaudu, sealt saab ka uusi senaatoreid. Eimar Rahumaa üleskutse paneb rõhu kvantiteedile («Kes, kui mitte mina, ja millal, kui mitte nüüd!»). Vastupidi, uppupa päästmine on tema enese asi. See ei tähenda, et «rotid, lahkuge uppuvvalt laevalt». Väljendage end, noored mehed, teid võetakse kuulda ja teid ka teatakse. Asja alustatud enesereklaamikampaania näib töötavat uut elavnemist, annab lootust RSR-i suur-renessansiks. Ka edaspidi peab RSR jääma kohaks, kus kasvab tulevane komsomoliaktivist. Tuleb kuidagi leida võimalus RSR-i raamides UTU tööd teha ja mitte üksikute tähtede kasvatamisele, vaid üliõpilaskonna harimisele peab meie töö suunatud olema!

R. RUUTSOO

Õiglane karistus kurjategijale!

Fan Lingi räpane, inimvaenulik olemus, selle põhjused ning tagajärjed peavad laia avalikkuse ette toodud saama, täie rangusega tuleb ta vastutusele võtta poliitiliselt kriminaalse maiguga aktide eest!

Elagu Fan Ling kui vapper revisjonismi vastu võitleja! Maha bürokraatia!

Umbes sellised oleksid oinud lühidalt ülevad hüüdlauseid, millega RSR-i kohus läheb vastu oma saajandiprotsessile Hiina teemadel.

Siinkohal peab RSR-press oma kohuseks teada anda, et Fan Lingi (vt. eelmine «TRÜ») muutumine Fau Lingiks pole seotud mitte vaenulike elementide õonestava ja protsessi nurja ajada lootva tegevusega, vaid pigem on asi hoopis eksitavas triikiveas.

RSR valmistab ette midagi suurt, ilusat. Tudeng, looda, Sinu hallisegaste argipäevade, margariini-

lõhnaste praekartulite ja kauaoodatud arvestuste eelse ärevuse vahele tungib imeliselt hele valguskiir. Sulle saab osaks midagi toredat, midagi kaunist ja õnnestavalt suurepäraselt. Tuksugu Su süda rõõmsas aimuses küemini, nooruslikumalt, umbes kui sihipäeva hommikul või nagu ... aga küllap Sa ise tead paremini.

Veel jääb lisada, et mainitud suuperprotsess leiab kõige tõenäolisemalt aset maikuu algupoolel, et see kohtupidamine on ainulaadne ning erakordne ajaloos, ei muutu aga mitte mingiks lihtlaseks komejandipidamiseks, ja et RSR võimaldab kõigil asjast huvitatul lahkelt osa võtta.

Jälgige reklaami!

Lugupidamisega RSR-press

RSR käis koos

Möödunud esmaspäeval toimus RSR-i senati laiendatud koosolek.

Juba minutit kümme enne kindlaksmääratud aega võis näha üldaud. 212 ukse taga seismas esialgu veidi äreva ja kartlikuvõitu olemisega poliitikahuvilisi — puha värsket veri, mis RSR-ile kosutuseks saab.

Rahuldusega tuleb teadmiseks võtta, et tulevaste senaatorite hulgast ei puudu ka naissoo esindajad, keda paaril viimasel aastal näha pole olnud.

Noortele RSR-lastele loeti, nagu kombeks, peale karmid õpetussõnad ning anti juhiseid edaspidiseks eluks, s. t., kuidas võimalikult tulumakalt osa võtta RSR-i tegevusest. Selle auväärts organisatsiooni esmasseks ülesandeks on ikkagi harida ja arendada senaatoreid endid, siis alles kuulajaid ning pealtvaatajaid — nautijaid. Kes tahab midagi saada, peab ennekõike ise andma ja ennast

näitama. Väga kasulik oli teada saada poliitikaga tegelejate jaoks sääraseid elementaarseid teadmisi nagu: missuguseid allikaid kasutada ja kuidas; mida ja kuidas lugeda ning kuulata, et tarvilikku ivakest aganatest üles leida jne.

Mis muud, kui jääb loota, et tulevane laialdane perspektiiv senaatorikandidaate ära ei kohuta ega neid õhulasse ehitama ei sunni (RSR-i endiste presidentide ja senaatorite saatuse mõjul), vaid et nad tubli osaga oma nooruslikust hingejõust ja vahest ehk ihurammustki RSR-ile tema tänuväärts töös kaasa aitavad.

Loomulikult on RSR ka edaspidi valmis vastu võtma asjast huvitatud isikuid, kellel puudus võimalus esmaspäeval kohal olla. Katsuge kontakti võtta, kutsumuse poolest poliitikud ja riigitegelased, see polegi keeruline! Armsad õrnema soo esindajad, mõelge veidike, kui vähe on meil naispoliitikuid, mõelge ning jõudke otsusele!

RSR-press

Kohtualune paranduslikele töödele

Sotsialismi ülesehitamiseks läbi viidava «kultuurirevolutsiooni» käigus «kasvatatakse ümber» (ka likvideeritakse) eesrindlik intelligents, kõik võitlejad mausimi ning Hiina militariseerimise vastu — üsna pea jõuab Hiina sõjatehnika kõige kaasaegsemale tasemele. Sotsialismi nime all eksisteerivad Mao dogmaatilised ideed, marksismi-leninismi tõlgitakse vastastavalt soovidele, on levinud ääretu šovinism — Hiina on maailma keskpunkt ja juht.

Vaatamata kaitse tõhusale tööle sai neile osaks ilmne läbikukkumine. Fan Lingi õigustati kui õige asja eest võitlejat õigel teel. Ah et ohvrid? Kui metsa raiutakse, laastud lendavad..., kuidas on üldse võimalik sotsialismi ülesehitamine ilma sellise ümberkasvatamiseta jne. Igapidi põhjendatud kaitse varises süüdistajate kõne mõjul lihtsalt kokku. See oli tore kõne, lõõv, ilma konksude ja seaduseväänamiseta, toetus ÜRO Inimõiguste deklaratsioonile ja Nürnbergi protsessi materjalidele. Süüdistus nõudis kõrgeimat karistumäära, sest kõrgemalt poolt tulevate korraldustega ei saa õigustada üksikisiku poolt toimepandud inimsusevastaseid kuritegusid.

Vastavalt kohtuotsusele võime kohtualust näha veel kümne aasta jooksul EOE-s ESE ehitusel paranduslikke töid tegemas oma ränega süü lunastamiseks.

«Palun püsti tõusta, kohus tule!» Hardas vaikuses sisenevad mustade talaaride kahisesed avoäärsed kohtunikud. Lugupeetud senaator 3-ndast aastast ja kohtueesistuja Rahumaa kuulutab RSR-i neljanda kohtuistungil alanuks. Range kohus koosseisus Rahumaa ja kaasistujad Loone ning Allik asuvad arutama süüaluse hungveipingi Fan Lingi kohtuasja. Kaitse (Kallas, Leito) ja süüdistus (Sootak, Ruutsoo) on valmis alustama kahevõitlust, tunnustajad närvitsevad pisut, akadeemilise pooleturnikese järel ümrunud publik on valmis kuulamiseks...

Kohus polnud mitte seltsimeheliku kohtu tasemel pishuligaanlike kuritegude arutamiseks, vaid rahvusvahelise haardega. Ei mõistetud kohut ainult üksiku propagandast läbiimbunud hungveipingist nooruki üle, vaid kogu hungveipingide liikumise üle, mis kuulutati kuritegelikuks. Mõisteti hukka sõjalis-bürookraatlik režüüm Hiinas, millest olenevalt nn. Hiina sotsialismi nimel pannakse toime ränki kuritegusid inimsuse vastu.

RSK-PRESS

RSR teeb juttu Jaapanist

Tudeng, kas Sa oled juba käinud Jaapanis? Kui ei, mine kindlasti. Jaapan on ilus maa, kaunisilmaliste geisade maa, tõusva päikese, karatee ning õilsate kamikadsede kodumaa. Ja peale selle veel moodsa tööstuse maa. Vahel harva näen Jaapanist und, Fudžijamast ning erksavärviliste kimonote kandjatest õitsvate kirsside all, aga küllap võimukas onu Sam ning igipõline

sportlane Mao näevad ka. Usu, Jaapan on tõesti tore maa.

Ah et ei ole võimalik Jaapanisse sõita? Noh, pole viga, minul samuti mitte, aga ma ei nukrutse, sest esmaspäeval, 31. märtsil kell 18 astun läbi ühiskonnateaduste maja 212. auditooriumist, kus RSR-i rahvas räägib Jaapanist. Seal kuuleb palju uut ja huvitavat, näiteks Jaapani majandusliku edu saladustest, natukene poliitikast, veidi Ohendriikidest ja Hiinast seoses Jaapaniga ning muustki.

Niisiis, ära lase juhust mööda lipsata!

RSR-press

RSR õigusemõistmise tandril

RSR-PRESS on volitatud teatama, et algatati kriminaalasi hiljuti tabatud Hiina kultuurirevolutsiooni väljapaistva tegelase Fau Lingi poolt toimepandud kuritegude asjas.

Esmaspäeval RSR-i senati istungil esitati nimetatud isikule ametlikult süüdistus terves reas kuritegudes, mille täpset sisu süüdistajate Rein Ruutsoo ja Jaan Sootaki nõudmisel esialgu ei avaldata.

Püüame edaspidi avalikkust võimaluse piires käesoleva kriminaalaja lahtiharutamise kursis hoida. Praegu võime teatada vaid niipalju, et asi tuleb tõenäoliselt käesoleva kuu lõpupoole RSR-i kohtus arutusele. Istungi kohaks valitakse arvatavasti ülikooli klubi.

RSR-PRESS

RSR press

teatab ametlikult, et ajalooline protsess kurikuulsa Hiina hungveipingist kultuurirevolutsionääri ja šovinismi uimas veeteeriva mõrtsukaliste kalduvustega Fan Lingi asjus toimub k. a. 8. mai õhtul TRU klubis.

Seal tuuakse Fan Lingi räpased teod rahva ette, tema üle mõistetakse kohut RSR-i koodeksi alusel täie printsiipaalsusega. Pole kahtlust, et Fan Ling saab üleüldise hukkamõistu osaliseks.

Agaga polegi vast erilist vajadust säärase propaganda järele, Te tulete loomulikult niiküll nii sellele kohtupidamisele, et näha ja kuulda kõike isiklikult.

Lõpetuseks veel niipalju, et protsessi parema mõistmise ning sellest täielikuma ülevaate saamise huvides oleks Teil väga vajalik eelnevalt tutvuda Mao Ze-dongi tähtsamate teoste ning HKP IX kongressi materjalidega.

RSR-press

RSR-i uus president

4. novembril möödus RSR-i koosolek täielikult valimiste tähe all. Ohtu esimeses osas vaeti USA presidendikandidaatide võimalusi. Nixoni ja Humphrey šansse peeti võrdseteks, kuigi enamik kohalolijaid uskus Nixoni võitu. Väga emotsionaalselt esitas Wallace'i valimiskampaania platvormi S. Kallas. See kutsus esile lõbusa eelvuse.

Edasi läks RSR-i presidendi valimisteks. Kõigil oli võimalus kandidaate esitada. Tekkis terav valimiseelne pingeline. Nimetati J. Allikut, R. Ruutsood, J. Sootakki ja S. Kallast. Viimane neist oli saanud Wallace'it tutvustades ootamatult populaarseks ning omas tõsisel väljavaatelist presidenditoolile. Valimiskampaania oli tõusnud haripunkti, kui J. Alliku programmikõne ajal võtsid sündmused ootamatu pöörde. Vaevalt sai J. Allik oma hiljekõnega alustada, kui kustus valgus ning saali teisest otsast kostsid stardipüstoli paugud. «Mõrv» mustades prillides tormas läbi rahva senati laua taha ja hüüdega «Elagu demokraatia!» tulistas veel mitu korda J. Alliku suunas. Auditooriumi läbisid naisete ehmatuskarjed. «Mõrvatud» J. Allik viidi senaatorite poolt saalist välja. J. Sootak võitis protestiks oma kandidatuuri maha. Dramaatiline duell arenes edasi R. Ruutsoo ja S. Kallase vahel. Lõpliku otsuse langetas salajane hääletamine. Ilmse hääletenamusega võitis R. Ruutsoo, kelle ametisse astumist tervitati müriseva aplausiga. Kuid «tõusval tähele» S. Kallasel on võimalusi veel järgmisel aastal. Ükski president pole igavene.

Niisiis, veel aasta jooksul hakkab RSR-i tööd juhtima III kursuse ajaloolane Rein Ruutsoo. Ta on muide RSR-i viies president. Vivat Ruutsoo!

P. S. J. Alliku pidamata jäänud programmikõne avaldatakse «post-huumset» järgmisel RSR-i koosolekul. Samuti teatatakse uue miskomisjoni tulemused oletatava «mõrvari» väljaselgitamisel.

T. LEITO

RSR lektorid jälle tegutsemas

Olikooli rahvusvaheliste suhete ring on taas valmis taitma ühte oma põhiülesannetest — informeerima kursusi välispoliitika aktuaalsetest probleemidest. RSR-i lektorid on põhimõtteliselt igal ajal teie käsutuses. Tarvitseb vaid registreerida vastav soov komsomolikomitees selleks otstarbeks sisse seatud vihikus ning me garanteerime teile ülevaate tähtsamatest rahvusvahelise elu sündmustest. Nõutavad on järgmised lähteandmed: osakond, kursus, kuupäev ja kellaaeg, auditooriumi asukoht ning kui on erisoov ka teema osas, siis seegi. Palun arvestada, et RSK kommenteerib ainult välispoliitilisi sündmusi. Oleks soovitatav endast märku anda nädal aega ette, sest RSR-i senatisse kuulumine ei too kaasa loengute vabakuulamise õigust ning seetõttu lektori leidmine nõuab veidi aega.

Alates käesoleva teate ilmutamisest rahuldame ainult need palved, mis on esitatud ülalmainitud korras; sõbramehelikkus ja «vennaarm» selles osas kuulutatakse väljaspool seadust olevaks ning RSR muus liinis loengut ei garanteeri.

Head kuulamist!
JAAN SOOTAK,
presidendi eriabi

Komsomolikomitee ja RSR

ELKNO TRÜ Komitee jätkab möödunudkevadist traditsiooni ja korraldab esmaspäeval, 9. septembril kell 18 keemia- ja ringauditooriumis informatsioonikoosoleku. Seekordne koosolek on mõeldud peamiselt vanemate kursuste üliõpilastele ja juttu tuleb aktuaalsetest probleemidest ülikoolis ja mujal maailmas (ühiselamuse paigutamine, komitee töökavad, sündmused Tšehhoslovakkias jms.).

Esinevad S. Endre, P. Vihalemm, K. Morna ja RSR (peaaegu kogu senatiga).

Esimeste kursuste informeerimine toimub septembri keskel.

RSR-i HOOAJA LÕPETUSEKS

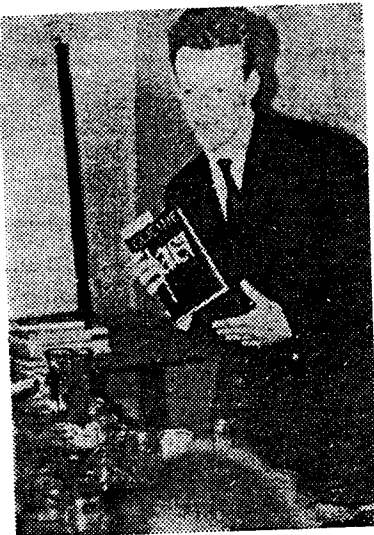
On kombeks saanud kanapoe-gade loendust sügisel läbi viia, et aga RSR oma ukсед kevadel kinni lööb, tuleb mul seda praegu teha.

RSR ehk äraseletatult Rahvusvaheliste Suhete Ring tegutseb ülikoolis juba viiendat aastat. Praegune president Toomas Leito andis ametivande kaks aastat tagasi. Tema ja senati koostöö on andnud tänavu kuus koosolekut (Vietnam, sotsialismileeri maad, pressikonverents, kaks korda Hiina küsimused ja «Lendavad taldrikud»), mis kõik läksid täis ringauditooriumile. Rõõmustab kaadri juurdekasv. Võimekate esinejatena on sellel aastal üles astunud noortudengid Ruutso, Sootak, Mikenberg — kõik menukalt.

RSR-i auditooriumi sügaval tundmaõppimisel võib tähele panna, et kogu monoliitne kuulajaskond jaguneb kolmeks rühmaks:

- 1) politoturgid — programmi ettevalmistajad,
- 2) politomaanid — alalised külalastajad,
- 3) politofiilid — RSR-i armastavad, kuid harva külalastavad liikmed.

Selle mitmekülgse auditooriumi arvukus ongi viimasel ajal kujunenud tõsiseks probleemiks. Populaarsus kammitse otsas. Intiimse vestlusringi asemel taandub koosolek

lektori ja auditooriumi tasemele. Suur kuulajaskond nõuab põhjalikult ettevalmistatud programmi, see omakorda — aega. Kannatada saab aga operatiivsus. Ükski RSR-i taoline ring antioperatiivne olla ei saa. Tänavu päästis olukorra küll ootamatute välispoliitiliste sündmuste puudumine, probleem sellele vaatamata jääb.

Üheks olukorra päästjaks on selektsioon, s. t. ringi koosolekule lastakse ainult kutsetega, millede arv on piiratud. Koosoleku pidamise kohaks saaks ülikooli kohvik. Silmapilk on loodud tihe kontakt kuulajatega. Kahjuks kaotab RSR sellise variandi korral informatori ja rahvavalgustaja osa. Eemale peab jääma valgust kõige enam vajav politofiilide grupp. Kompensatsioonina eemalejääjatele võib korraldada RSR-i lektorite loenguid kohapeal, s. o. kursustel. (Koha-kaasluse alusel ülendab RSR ise-tegevuslikke lektoreid profideks.) Võimekate lektorite olemasolu (Leito, Kenkmann, Allik, Sinijärv, Rohumaa, Sootak, Mikenberg) aitab mõtet realiseerida. Pealegi on välispoliitilisi loenguid pidevalt peetud, olgugi et rohkem väljaspool ülikooli. Siinkohal tahaks RSR-i nimel vabandada stomatoloogide I kursuse ees, kellega kohtumine jäi ära kurva eksituse tõttu — lektor ja auditoorium ootasid teineteist erinevas ruumis.

Kas lektorite usin tegevus kompenseerib ringauditooriumi vahetamise kohviku vastu, seda näeb edaspidi. Võib-olla pole selektsioonireform üldse vajalik? Ollakse ju RSR-i tööga rahul ka praegusel kujul, mida näitab kasvõi rektoraadi poolt ringile määratud rahaline preemia.

Tiina KIVIKAS

RSR

Möödas on esimene rabelemine uue semestri algul ja normaalne töötempo jälle saavutatud. Seda ka rahvusvaheliste suhete ringis. On peetud loenguid, tehtud plaane ja otsustatud tuua avalikkuse ette esimene suurem üritus — ülevaade sündmustest Hiinas. Kuulama võib tulla esmaspäeval, 27. veebruaril kell 18. Kohaks on valitud peahoone auditoorium nr. 139.

Siinkohal tahaksin veel meelde tuletada, et endiselt on võimalik kutsuda RSR-i lektoreid juttu pu-

huma kursustele. Ette on valmistatud sellised loengud, nagu «Prantsusmaa ja Euroopa ühtsus», «Ameerika Ühendriigid», «Vietnam» ja «Sündmused Hiinas». Lisaks nimetatutele võib RSR-i lektoreid kasutada ka üldise ülevaate saamiseks rahvusvahelisest olukorrast. Oma soovidest palume teha nädalapäevad varem märkus vastavass raamatusse TRÜ komsomolikomitees või astuda isiklikult kontakti RSR-i liidritega. J. PAJU, RSR-i pressisekretär

RSR ja integraal

Läinud nädala neljapäeval said I kursuse matemaatikud terake targemaks. Ü. Kaasik tutvustas neile elu ülikooli matemaatikaosakonnas, T. Alatalu vestles ringidest ja klubidest, ütles oma kaaluka sõna komso-molitöö kohta.

Kas RSR või erialaring? Meie populaarsema ringi endine president tõmbas tahvile jooni, märkis nimetusi. India ja Pakistani vahelt, kurikuulsatest sündmustest Kašmiiris viisid nooled USA Luurekeskvalit-susse, Vietnami, Hiinasse.

«RSR aitab teil kursis olla kõige tähtsamate poliitiliste sündmustega, esitab need analüüsitult ja huvitavalt. Veidike laiskust ajalehe lugemisel — RSR täidab selle lünga ja pakub rohkematki. Ootame teid kõiki!» lõpetas Toomas.

«Inimene peab olema igakülg-selt arenenud,» alustas Ü. Kaasik. «Arusaadavalt kuuluvad selleks ära ringid ja klubid. Aga kõigepealt tuleb olla oma ala hea spetsialist. Keskkoolipingist toodud armastusesädet matemaatika vastu ei tule maha matta, vaid siin soodsas keskkonnas peab temast suur lõke saama. Juba mõne päeva pärast alustab tööd matemaatikaring, kus igaühe huviala leiab kindla rakenduse.»

Ja... Kas RSR või erialaring? Kindlasti mõlemad.

Paar minutit puhkust ja siis valiti kursuse aktiiv. Ligi viisteist inimest said endale ühiskondliku ülesande. Grupiorganisaatoriks sai Tiina Kotsar, kultuurivolinikuks Kadri Petlem, abistamiskassa volinikuks Liia Tõrva.

Jõudu tööle!

A. RIESEN

Olukord RSR-s

Esmaspäeval, 10. oktoobril alustab oma vanas residentsis — kohviku rõdusaalis järjekordset tegevusaastat ülikooli rahvusvaheliste suhete ring (RSR). Selleks tähtpäevaks peaksid lõppema ka ringi praeguse juhtkonna (president T. Leito, asepresident K. Jaanits) volitused. Nagu igas korralikus demokraatlikus asutuses on ka RSR-is suhted enne uusi valimisi väga pinevad ja sisemine võitlus haripunkti. Tahtmata anda võimalust kummalegi poolele kasutada relvana kohalikku ajakirjandust, läksid võimukandjad ja opositsioon kompromissile ning palusid mind kui erapooletut ja objektiivset vaatelejat anda ülevaade olukorrast RSR-is.

Teatavasti pole ükski RSR-i senine president püsinud võimul täit valitsusajaga ning imelikel asjaoludel võimu kaotanud, on nad seeläbi kahitlase kiirusega siirdunud juhtivale komsomolitööle. Pragune president T. Leito tõmbas aga aasta jooksul ohjad pingumale ja kaotab nüüd konstitutsioonivastavalt jääda võimule veel teiseks valitsusperioodiks. Põhjendusena toob ta ette selle, et tänu möödunud aastal kujunenud keerulise välis- ja sisepoliitilisele (s. t. RSR-sisesele) olukorrale pole veel kõik valimiseelsed lubadused täidetud ja tema kaunis tegevusprogramm, millega ta võimu vallutas, veel suures osas ellu viimata.

Nii ongi T. Leitot ja tema tubli abi K. Jaanitsal plaanis valimiste ajal ohverdada vaid senine pressisekretär J. Paju ja esitades sellele kohale uue kandidatuuri, ise pukis edasi püsida. Paistab, et see neil ka korda läheb, sest opositsioonitrad on hõredad. Seetõttu pöördubki opositsioon kõigi üliõpilaste ja eriti I-kursuste poole üleskutsega tulla esmaspäeval kohvikusse ja asuda aktiivselt kaasa lööma RSR-i üritustes. Esimesel koosolekul valustatakse sündmusi Hiinas ja püütakse vaadelda, mis nende taga on. Uutele liikmetele teadmiseks: RSR-i tegevuses kehtib vabatahtlikkuse printsiip, iga ringi liige tegutseb sellise aktiivsusega, nagu tal just soovi ja aega on. Osavõtt RSR-tegevusest annab üliõpilasele peale üldise silmaringi laienemise veel võimaluse kursis olla kõige värskema faktilise materjali ja välispoliitiliste sündmuste asjaliku analüüsiga nii RSR-i enda kommentaaride kui ka kirjanduse abil, mis ringi aktiivsel liikmel kasutada on. Niisiis — RSR ootab kõiki vanu ja uusi poliitikahuvilisi.

J. ALLIK

RSR

Läinud aasta lõpul kerkis üsnagi teravalt üles küsimus, kuidas viia üliõpilasi paremini kurssi kaasaja poliitilise eluga? Et seda vaja on, pole vist mõtet tõestada. Rõhutaksin veel kord: tänapäeval, kui maailma poliitiline elu nii tempokas ja kõlbehaarav on, peab paratamatult teadma, kus midagi sünnib, sest üks oleme isegi haaratud nende sündmuste keerisesse. Kaasaja üliõpilane peab saavutama vähemalt poliitiliste teadmiste miinimumtaseme, et ta oskaks orienteeruda olulistes poliitilistes sõlmpunktides. Ja teisest küljest — keda lõppude lõpuks siis ei huvita inimekonna saatust, teed, mida mööda õhiskond liigub.

Selge, et põhilise materjali peaks saama ajalehtedest ja raadiost, kuid paistab, et kõik ei vaevu poliitikat lugema. Lihtsalt kas pole kättevõtmist või pole aega. Ja mis lösi, vaevalt «Edasi» või «Noorte Hääl» põhjal saabki korralikku ülevaadet. Väga selgeteks faktideks olid Ajaloo-Keeleteaduskonnas korraldatud ankeet-küsitluse tulemused. Teha saab vaid ühe järelduse — poliitikast teatakse liialt vähe.

Kardan, et ega teisteski teaduskonnades asi parem ole.

Oheks võimaluseks kaasaja poliitilise eluga kurssiastumiseks on RSR (rahvusvaheliste suhete ring), kus peetakse kuus umbes kaks koosolekut (traditsiooniks on kujunenud üle esmaspäeviti ülikooli kohvikus kokku tulla) ja arutatakse kõiki tähtsamaid kaasaja rahvusvahelise olukorra probleeme. Kuulama võib muidugi igaüks tulla, küsimusi esitada ja sõna sekka öelda. Ring on populaarne tudengite seas, kuid vean kihla, et üsnamitmed lugejad seesugusest ringist esimest korda kuulevad. Siin on tegemist muidugi reklaami puudulikkusega.

Mida annab RSR?

Nagu juba öeldud — ülevaate tänapäeva poliitikast. Oleme püüdnud seda teha võimalikult huvitavalt ja kõrgetasemelisel. Eelkõige analüüs + faktiline materjal. Esiplaanil — seesugune informatsioon, mida on raskem kätte saada ning seetõttu on enam värsket ning huvitavat. Asja juurde kuuluvad ka humoristlikud seigad poliitikast. Kuu-

(Järg lk. 2)

RSR

Kas on võimalik, et järgmise USA valitsuse võiksid moodustada neegrid või siis vähemalt kuuluksid ka nemad valitsuse koosseisu? Mida peab silmas USA president, kui ta räägib üldise heaolu riigi saabumisest? Millised jõud määravad Ühendriikide välispoliitika? — need probleemid on kõne all RSR-i kommentaaride järjekordsel kohtumisel kohvilaua taga esmaspäeval, 5. aprillil kell 18.

* * *

Tähelepanul RSR-st on võimalik kutsuda rahvusvahelise elu spetsialiste esinemiseks osakondades ja kursustel teemadel «Kas Araabia sotsialism on sotsialism?», «Kagu-Aasia konfliktid kontuurid», «Must Tsõombe ja valgete armee» jne. Tellida on võimalik RSR-i külalisteraamatu vahendusel, mis asub ülikooli komsomolikomitees. Ainuke võimalus saada lühikest ja huvitavat ülevaadet rahvusvahelise elu tulipunktidest! Andkem aegsasti tellimus sisse!

RSR

See, kes kahtleb, kas ikka RSR on populaarseim ring ülikoolis, oleks pidanud viibima kahel viimasel töökoosolekul (mittekülastajatele lohutuseks — RSR ukseid on kõigile ka tulevikus avatud). Eriti arvukas osavõtt oli viimasest arutelust Kašmiiri konfliktile. Arutelu toimus koos ajalooringiga. See oli ka esimene kahe konkureeriva ringi ühine üritus. Kahtlemata õigustab ennast selline koostöö.

Mittetäielikel andmeil (sest kõik ei registreerunud) võttis koosolekust osa 63 inimest. Suures ülekaalus olid esindatud ajaloolased — 24. Muide, ajaloolased on alati RSR ürituste vastu suurt huvi tundnud. Juriste oli kahteist. Ütle mata suurt imestust (ja muidugi ka suurt head meelt) valmistas stomatoloogide kohaleilmumine (kuus inimest). Eesti filoloogid olid viis, matemaatikuid kaks, füüsikuid kolm, keemikuid kaks jne.

Loetelust nähtub, et meie ringi külastavad peaaegu kõikide osakondade esindajad. Ootame veelgi arvukamat osavõttu. Järgmine arutlusteema puudutab Saksamaa küsimust.

T. LEITO

RSR

(Algas lk. 1)

laja peaks saama küllaltki hea ülevaate tänapäeva poliitikast. Tudeng saab suhteliselt kerge vaevaga vajalikku informatsiooni.

Mida RSR eelmisel semestril korda on saanud?

Toimused koosolekud väga mitmel teemadel: sündmused Alžeerias, Kašmiiris, Indoneesias, presidendi valimised Prantsusmaal jne. Osavõtt oli rohke — umbes pool-sada igal korral. Kõige enam tundeid oli ajaloo-osakonnast, see on ka loomulik, kuid kuulajaid oli teistestki teaduskondadest. RSR lektorid on esinenud Tartus enam kui saja loenguga. Usna paljudel kordadel kutsusid kursused lekt-

reid välja (ravi I k., stomatoloogide II, IV jne.). Üldiselt peab aga ütleva, et seda võimalust kasutatakse vähe. Üheks põhjuseks on kahtlemata see, et ei teata, kuhu poole peab pöörduma lektori saamiseks. Selleks on ühingu «Teadus» ülikooli sektor (õppeosakonnas). Asja saab ajada muidugi ka PSR juhtivate jõududega — presidendi ja asepresidendiga. RSR lektorid on käinud väljaspool Tartutki (Valgas, Tõrvas, Abjas jne.).

Mis kavas?

Jätkata samas vaimus. Perspektiivis on 1965. a. poliitika analüüs, Rodeesia ja Nigeeria sündmused ning tähtsusega ka Vietnam. Sel

esmaspäeval alustame semestri esimese koosolekuga — ülevaatega 1965. a. poliitikast. See peaks kõigile huvi pakkuma (eriti neile, kellel partei ajaloo eksam veel tegemata on — eks sealgi ole kaasaja poliitika tundmine obligatoorne). Kas kolmas maailm saab juhtivaks jõuks? Kas USA suudab võita sõda Vietnamis? Kas pole aatomipommile ilmunud ohtlik võistleja — demograafiline pomm?

Kes ei tunne end kodus neis küsimustes, soovitan tulla RSR koosolekule. RSR jätkab tööd. Jälgige reklaami!

T. LEITO,
PSR president

RSK + RSR

Kolmapäeva õhtul sai teoks meie ülikooli kahe populaarsema ringi — RSK ja RSR-i — esimene ühine ettevõtmine, kohtumisõhtu. Elevust oli palju, ei puudunud sealt ei küünlavalgus, jonka ega ka kohv. Karl Adamson rääkis, kuidas elavad üliõpilased SDV-s. Kõige huvitavam oli võistlus RSK ja RSR-i vahel: kes koorib kiiremini kartuleid, kelle võistkonnas on parimad tantsusolistid, kes on kangem kuulujuttude edasirääkija jne. Võib-olla oli põhjus see, et RSK-l oli rohkem poolehoidjaid (siit pretensioon RSR-ile: miks teilt nii vähe liikmeid osa võttis?), aga võit läks ülekaalukalt nelle.

M. RAIDMA

Rahvusvaheliste suhete ringis

7. oktoobril pidas oma avakoosoleku rahvusvaheliste suhete ring, kus arutati ringi edasist tegevuskava ja valiti juhatus.

Ringi töö hakkab toimuma USA ja NATO maade suhete, Ladina-Ameerika maade ja USA suhete, Araabia, Aafrika, Kesk-Ida ja Aasia maade sektsioonides (üks kord nädalas, esmaspäeviti kell 16). Töövormiks sektsioonides on nn. nädalaringvaated, kus iga sektsiooni liige esitab tähtsate sündmuste analüüsi ühes või teises riigis. See toimub diskussiooni korras. Niisugune moodus arendab välja õiged seisukohad ja võimaldab orienteeruda tähtsates rahvusvahelistes sündmustes. Lisaks eeltoodule peab see aitama ringi liikmeid lektoriteks ette valmistada. On plaanis anda neile ka teoreetilise ettevalmistus materjalide kogumise ja süstematiseerimise kohta, et neid auditooriumile esitada arusaadavalt ja huvitavalt. Esimese üleringilise üritusena toimub 14. oktoobril kell 16 ülikooli kohviku piljardisaalis M. Titma avaettekannet «Mõningald probleeme kaasaegsest Hiinast».

Palume tulla kõigil asjast huvitatul. Uute liikmete registreerimine algab pool tundi enne ettekande algust.

Tudeng, ära kõhkle ning kasuta võimalust oma teadmiste täiendamiseks! Ringi juhatus

Rahvusvaheliste suhete ring

Kaasaja inimese elus on väga tähtis koht välispoliitilistel sündmustel. Rahvusvahelise elu areenile on tõusnud rahvahulgad ja diplomaatia ei ole kaugeltki mõningate valitud isikute eraasi.

Oma kindel koht on neil sündmustel ka üliõpilaste elus. Meie üliõpilaste hulgast on sirgunud mitmeid selle ala lektoreid: Kaido Jaanson, Mati Uesson, Jaak Kaarma jt. Sulge on proovitud ka «Edasi» veergudel.

Ring alustas oma tööd küll alles möödunud aastal, kuid kasvubaas on lai ja tänavu tahaks ring juba laiemate hulkade osavõtul tööle hakata. Eesmärgiks on rahvusvahelise elu tulipunktide valgustamine ja omavaheline arutamine. Ringis toimub retooriliste võimete ja argumenteerimisoskuse omandamine, ka saadakse siit palju muidki lektorile vajalikke kogemusi. Töö käigus aga hakatakse juba laiemale avalikkusele esinema loengutega rahvusvahelisest olukorrast. Samuti õpitakse väliskommentaare kirjutama. Plaanis on hakata ülikooli lehes regulaarselt avaldama kommentaare rahvusvahelistel teemadel.

Oma esimese töökoosoleku peab ring 7. oktoobril kell 16 ülikooli komsomolikomitee ruumides. Registreeruda saab samal päeval kella 15 alates sealsamas.

Loodame rohket osavõttu, eriti nooremalt kursustelt.

Rahvusvaheliste suhete ringi juhatus